

CSENDŐRSÉGI LAPOK

150

Fekete

Szerkesztő: **BENEDEK MIHÁLY** alezredes
Segédszerkesztő: **Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ** százados

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő:
BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:
Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest,
II. Fő-utca 71. Telefon: 153-070

Előfizetési ára:
Egész évre 24 pengő, félre 12 pengő.
Postatakaróképzőtáji csekk száma: 25.342.

Megjelenik:
minden hónap 1-én
és 15-én.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,

Hiszek egy isteni örök igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

A helytállás jegyében.

Háromszázhatvanöt nap munkájával és gondjával elérkeztünk ismét egy esztendő végéhez s egy újabb kezdetéhez. A visszapillantásban nincs sok gyönyörködni valója az emberiségnek. Annyi ártatlan vér nem folyt talán még soha a világon, annyi otthont nem dúltak fel s olyan sok családot nem döntöttek gyászba, mint az elmúlt esztendőben. A hátszágban levő városok százaiban kiégett utcatorok üszkös romjai merednek az égre, gyermekek tízezrei jutottak árvaságra és szülők serege siratja kénesőben megégett, romok alá temetett gyermekét. Így köszöntjük 1944-ben az újesztendőt, ide fajult a háború, a férfias kiállás nyílt erőpróbája, az ügyesség és életrevalóság mérkőzése. Így eltávolodott minden emberi érzéstől az a harcoló fél, mely elgondolása szerint legfeljebb csak abban az esetben remélhet már a győzelemben, ha magával az ördöggel köt cimboraságot és sutba dobja Isten és ember előtti felelősségét. És ennyire meg kellett keményednie a másik harcoló félnek, hogy a háborús nehézségek tetejébe a pokol kínjait is elviselje. Amelyik harcoló fél így is teljesíteni tudja a kötelességét nemzettel és jövővel szemben, az a győzelem és élet felé menetel, a másik: a keserű számadás felé, amit nem kerülhetnek el egész nemzetek sem.

Bizzuk ezt az ítéletet a mindnyájunk felett állóra, mi vessünk ebben a nagy világégésben egy pillantást a magunk parányi életére és bajára. Évfordulón így van ez rendjén, ez az idő a lelkiismeret vizsgálásáé s minél több ember végzi ezt el magával szemben őszintén, annál többet nyer a köz. Akire pedig a nemzet javait bízták rá, annak egyenesen kötelessége mérleget állítani, mert ilyen embernek egyetlen helytelen cselekedete vagy mulasztása felér más ember hibáinak sorozatával. Mondanunk sem kell, hogy ezek között is élen jár a csendőr, akinél talán senki sem érintkezik többet a nép széles rétegével s akinek cselekedeteit mindenki másénál töb-

ben bírálgatják. Mit jelent nála már csak példaadás szempontjából is egyetlen mulasztás, önkényeskedés, szabálytalanság! És mit jelent mindez a testület tekintélyének, melynek vállainia kell a felelősséget a legfiatalabb próbacsendőrreért is! Nem nagy hibákra gondolunk, — ilyenek a csendőrnél nem fordulhatnak elő, — csak a mindennapok tennivalói között megbújt kis helytelenségekre. Ezeket kell a lelkiismeret szavával felriasztani és kiűzni. És gondolunk azokra az általános hibákra, melyekben talán nem is lát mindenki hibát, de amelyek bűn számba mennek ma. Gondolunk arra, hogy a nehéz úton talán nem fogtuk meg elég szorosán egymás kezét, nem lelkesítettük a kisebb hitűt, nem használtuk ki az időt lelki erősödésünk és tudásunk fokozására, nem szoltunk biztató szót a néphez, a gyengéhez, nehézséget okoztunk akkor, amikor segíthettünk volna, fukarok voltunk a megértésben, igényesebbek voltunk és többet kívántunk magunknak, amikor másnak száraz kenyérből is szűkösen jutott.

Végezze el ki-ki magával, hogy mit válaszol lelkiismerete ezekre a kérdésekre s cselekedjék a jövőben aszerint, tudva azt, hogy a nemzet látja hasznát vagy kárát.

Mi, a nagy csendőrcsalád, álljunk meg hivatásunk évvégi mérlegénél. Megállapíthatjuk együtt, hogy a mérleg nyelve ott áll most is, ahol 62 év óta mindig, megbillenve erősen az értéket tartalmazó serpenyő felé. Ebben az esztendőben is meghozhattunk minden áldozatot, ami férfitől és magyartól telhet! Az új esztendő nekünk nem kezdet, hanem csak folytatás, továbbhaladás azon az úton, melyen már régen megindultunk. Új programunk sincs, ezt is megszabta régen a jelmondatunk!

Hogy mi vár reánk az új évben, azt ember nem tudhatja, de hogy mit vár tőlünk az újesztendő, azt tudjuk, s tudjuk azt is, hogy ennek a várakozásnak meg fogunk felelni n. aradéktalanul. Tisztán áll előttünk a kötelesség: a munkának, a hitnek, a kitartásnak olyan foka, amilyenre talán eddig még sohasem volt szükség, de amilyenre szükség lesz most minden magyar részről, hogy megállhassunk itt, ezen a szent földön, tovább is, örökre!

Ennek a törhetetlen kötelességtudásnak és helytállásnak a jegyében lépjük át az újév küszöbét, nyugodtan és elszántan!

A tábori és katonai rendészetről.

Írta: MICSKEY KÁLMÁN ezredes.

1942. év elején megjelent az „E. táb. rend. szolg.” jelzésű „Tábori rendészeti szolgálat” című szabályzatunk, melyet Pinczés Zoltán vezérőrnagy úr a *Csendőrségi Lapok* hasábjain részletekbe mélyen ismertetett.

A szabályzat megjelenése óta eltelt két háborús esztendő sajátságos viszonyai a szabályzat kereteinek kiegészítését tették szükségessé.

Ezeket a változásokat szándékozom cikkemben részletesebben ismertetni.

1942. tavaszán értesültünk, hogy a németeknél új intézmény alapjait rakták le, amelynek szükségessége a német megszállás alatt levő óriási területeken való hosszadalmas utazgatások terelték rá a figyelmet.

Az ilyen hosszú utazások és unalmas várakozások igen alkalmasoknak bizonyultak arra, hogy a katonákat lelkiileg is kifárasztják s a kellő ellenőrzés hiányában a kémkedésnek és az ellenséges propagandának is tág tere nyíljenek.

Megfigyelhető volt mindenütt, hogy a legfegyelmesebb katona is hajlandó a fegyelem rovására engedményeket tenni, ha köteleikéből kiválva, hosszú ideig egyedül utazik. Amellett a nagy távolságok bőséges alkalmat nyújtanak azoknak a személyeknek, akik a köteleltségteljesítés alól ki akarják magukat vonni, hogy az ellenőrzést kikerüljék és az utazással a kelleténél sokszorosan több időt töltsenek el.

Ezek a körülmények indították a vezetőséget a magyar rendészeti és katonagondozó szolgálat

életre hívására, amelynek lényege, hogy a személyirányítást, az ezzel kapcsolatos ellenőrzést, a kémelhárítást, az utazók hangulatának megfigyelését, elhelyezésüket, élelmezésüket, lelki gondozásukat és szórakoztatásukat külön szervek feladatává tette.

E szervek részben telepítettek, részben mozgók. Telepített szervek a rendészeti és katonagondozó állomások, mozgó szerv a vonatrendészeti század.

A rendészeti és katonagondozó parancsnokságok egyrésze, valamint a vonatrendészeti század, mint Fővezérség (Vkf.) közvetlen alakulat kerül alkalmazásra.

A rendészeti és katonagondozó állomásokhoz, valamint a vonatrendészeti századhoz csendőrtisztek és legénységi állományú egyének is kerülnek beosztásra, csendőrtisztek parancsnoki minőségben is.

Működésüket részletesebben az alábbiakban vázolom:

A rendészeti és katonagondozó állomások a fő szállító vonalak mentén, elágazási pontokon, a szállító vonalak és a záróvonal (a hátországot a hadműveleti területtől elválasztó vonal) metszéspontjaiban kerülnek alkalmazásra.

A vonatrendészeti század a fő szállító vonalon látja el a szolgálatot és ehhez szükség esetén szakaszait kikutloníti.

A szervezés nagy és kis rendészeti és katonagondozó állomásokat különböztet meg.

A nagy rendészeti és katonagondozó állomás törzsből, rendészeti, személyirányító, étkeztető, elhelyező, katonagondozó és egészségügyi részlegből, valamint gazdasági hivatalból áll; szükség esetén megerősíthető fertőtlenítő és pénzváltó részleggel is,

ÚJÉVI FOHÁSZ.

Írta: AGYAGFALVI HEGYI ISTVÁN

Uram! Nem kérünk semmi egyebet az újévre, csak száraz kenyeret, de sója, az a szabadság legyen! Szabadság nélkül nem kell kegyelem!

Szabadság nélkül az élet se kell! A multak romja hadd temessen el! A sirt választjuk... ott lenn legalább már nincsen korbács, lánc és porkoláb!

... De nem hozhat ránk ilyen holnapot az égi kéz, mely annyi jót adott! Ha büntetett is ezer év alatt, a hitünk mindig tiszta, ép maradt!

És az ma is, az újév hajnalán... A nagyság éve virrad fel talán! A magyar földek s szívek ünnepe, mikor minden baj csak egy tünt mese!

Egy rossz álmom, egy szörnyű látomás lelkünkön ülő, vak lidércnyomás, mit elkerget az első napsugár, amely az égről le a földre száll!

... Uram! Nem kérünk Tőled semmi mást az újévre se, csak vigasztalást, hogy szeretsz minket s hűséges szemed örködik árva, kis néped felett!

Régi zászlaink...

Írta: DIENES ANDOR g. százados.

A zászló: hadijelvény, mely egyidős a harcoló emberiséggel, a tömörülés, a közösség, a szervezett akarat jelképe. A zászló leszurása a foglalás, a birtokbavétel, a diadal hirdetésének ősi módja, minden téren és minden korban.

Kétségtelen, hogy az ókor nagy katonanépei a magas póznára erősített hadijelvényeiket a táborhely és a menetirány jelzésére is használták, de nem ez volt az egyedüli rendeltetése, mert a hadijelvény a harcos lélek szülőtte volt és nem csupán gyakorlatias célokat szolgáló eszköz. A nyugateurópai népek hadi- és egyházi zászlói a római birodalom katonazászlóiból, az ú. n. „vexillum”-ból fejlődtek ki, míg a keletről jövő lovas-nomád nemzetekre in-

amennyiben pedig új feladatok adódnak, ehhez esetenként kell megfelelő szervezetet rögtönözni.

A kis rendészeti és katonagondozó parancsnokságnál csupán a katonagondozó részleg hiányzik és létszáma a nagynak kétharmad részét teszi ki.

A vonatrendészeti század három szakaszból, szakaszonként egy-egy nyomozó, vonatbiztosító és megfigyelő rajból áll.

Feladatukat a Rendészeti és katonagondozó utasítás (Rsz. és ktg. ut) szabályozza. Szükségesnek tartom ennek az utasításnak kivonatos ismertetését, mert ezzel adok leghűbb képet az új szervről.

1. §. Fegyelem és rendfenntartás.

A rendészeti és katonagondozó állomás működési helyén, a vonatrendészeti század pedig járőrök útján a vasúton egyenként vagy kisebb szállítmányokban utazó honvédegyének között a fegyelmet és rendet fenntartja.

A fegyelem és rendfenntartás eszközei a kellő ellenőrzés, a kémek és agitátorok leleplezése, a honvédegyének hangulatának megfigyelése; a gyanús személyek ügyeiben nyomozás bevezetése, a ruházat, felszerelés, fegyverzet, csomagok megvizsgálása, szabálytalanságok megszüntetése, az átutazó honvédegyének oktatása, az italozás megakadályozása, az elsötétítésre vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzése, a polgári egyének elkülönítése a honvédegyenektől.

2. §. Személyirányítás.

Feladata a harcoló és megszálló csapatok és az anyaország között egyenként vagy kisebb szállítmá-

kább az arab, a perzsa és a mandzsú katonavilág jelvényei hatottak.

A magyarság sem a honfoglalás korában vette használatba a zászlós kopjait, hanem azt az őshazából — a perzsákkal és az arabokkal való érintkezés hatásaként — magával hozta. A törzsi szervezetben élő őseinknél egységes zászlóról nem igen beszélhetünk s valószínű, hogy minden nemzetség külön zászlót használt.

A letelepedés és a kereszténység felvétele, valamint a nyugati lovagvilág szomszédsága egész hadviselésünkre, katonai ruházatunkra és fegyverzetünkre rányomta hatását, ami alól a zászlónk sem volt kivétel. Ahogy Nyugateurópában, a hűbéri államszervezet korában, az uralkodó hűbéresei és a szabad városok a saját címereiket és színeiket viselő zászlóik alatt vonultak hadba, ugyanúgy a magyar honvédelmi rendszer is erre kötelezte egyházi és világi főurainkat, amennyiben csapatuk ötven főnél nagyobb volt, — ami persze nem kedvezett az egységes hadilobogó kialakulásának. Az egységes nemzeti hadijelvényre lehetne követszteni a hatszáz év előtt készült történeti munkának, Márk Krónikájának képeiből, ahol a képíró több olyan zászlót festett a magyar katonák kezébe, amelynél az alapszín piros és ezen fekete karvaly rajza látható. Gyakori volt a zászlóknak a kereszténység jelvényeivel és a szentek képével való díszítése. A kereszties háborúk seregei a Megváltó képét és a keresztet tűzték zászlóikra. Királyaink által kiállított seregek

nyokban utazó honvédegyének irányítása a legcél-szerűbb útvonalon és szállító eszközök igénybevételével, utazásuk céljág.

Annak ellenőrzése, hogy a honvédegyének a kijelölt útvonalat betartják-e?

A céltalan, hosszadalmas utazások, bujkálások megakadályozása.

A vonatrendészeti századnak e tekintetben nemcsak közvetlenül a használt vasútvonalon, hanem az abból kiágazó vasútvonalakon is feladata a vonatellenőrzés, mert a bujkálásnak a fő szállítónalattól eleső községekben és városokban szinte korlátlan lehetősége van.

3. §. Biztosítás.

A vonatrendészeti század szakaszainak egy-egy-
raja vonatbiztosító golyószórós raj, amelynek feladata az ellenséges támadások elhárítása.

A biztosító szolgálatot az őrség menetközben figyeléssel, megállásoknál örök felállításával végzi. Nyílt pályán való vesztegelés esetén a vonat biztosító raja azonnal tüzelőállást foglal.

Ellenséges rajtaütés elhárítását a vonaton utazó, rangban legidősebb tisztnek, mint szállítmányparancsnoknak útközben meg kell szervezni olymódon, hogy kocsinként kocsi-parancsnokot jelöl ki, aki a kocsiban utazókat rajkötélékbe osztja be és adott esetben a harcban vezeti.

A vonatbiztosító raj parancsnoka a vasúti személyzettel is összeköttetést tart fenn.

(A biztosító szolgálat ezidőszereint még nem a vonatrendészeti század feladata, mert arra külön szerv, a vonatkísérő csoport parancsnokság áll rendelkezésre.)

a királyi zászló alatt harcoltak, mely díszítésében és méreteiben kivált a főúri zászlók közül; adatunk van rá, hogy az ilyen nehéz zászlókat külön szekéren vitték a harcban, a páncélos lovasság hadrendjének közepén.

A magyar lovagkorban — körülbelül ötszáz évvel ezelőtt — az egyéni felszereléshez is hozzátartozott a zászló, amennyiben a páncélos lovag hatalmas öklelő lándzsájának végén egy cimeres, keskeny zászló lengett. A zászlós kopja sokáig volt a könnyű magyar lovasság jellegzetes harceszköze is; a harmincéves háború magyar huszárainak a felszereléséhez is hozzátartozott.

A Habsburg-uralkodók korában a magyarság az uralkodóház zászlói alatt harcolt, — és pedig vitézül! A magyar csapatok katonai értékéről még az idegen hadvezetőségnek sem lehetett soha rossz véleménye, a magyar katona soha gyáván nem viselkedett, az ellenséggel nem cimborált és a zászlót, melyet, sajnos, nem a Haza, hanem a birodalom jelvényei ékesítettek, — megvédte, mert a katonabecsület zálogának tekintette. Az osztrákvezetésű hadseregben kezdetben minden századnak megvolt a maga zászlója, de Mária Terézia királynő korában megritkították a zászlók számát: zászlóaljankint csak két zászlót hagytak, a lovasságnál pedig osztályonként egyet. Ekkorára már kialakultak a zászlószínek is: minden zászló színe sárga volt, mindkét oldalán a birodalmi fekete sassal, kivéve az ezredzászlónak tekinthető úgynevezett „Törzszászló” színe volt fe-

4. §. Elhelyezés.

A rendészeti és katonagondozó állomáson átutazó honvédegyének előrelátható számához képest, — azok részére — a vasútállomás közvetlen közelében igénybevétel vagy építés útján megfelelő elhelyezést is biztosítani kell.

Az elhelyezés legyen jó, tiszta, egészséges és csinos, keltsen az átutazó honvédegyénekben kedvező benyomást és ezzel a vezetés messzemenő gondoskodását éreztesse. A felvőhelyeken kívül legyen étkezőhelyiség, amely az étkeződön kívül szórakozóhelyül is felhasználható.

5. §. Élelmezés.

A hadművelleti területen utazó honvédegyéneknek a hadiélélelemadag illetékes. Ézidőszerint a hadművelleti területen olyan szabadságsvonat közlekedik, amelyen konyhaköcsi is van, tehát az étkezést a vonaton készítik el és menetközben szolgáltatják ki.

A rendészeti és katonagondozó állomás várakozás alatt látja el az átutazókat élelmezéssel.

7. §. Magántulajdonszerzés és szállítás.

Ez a §. szabályozza a hadművelleti területen magántulajdon szerzését és annak szállítását, a csomagvizsgálatot, valamint az eljárást a jogtalanul szerzett és szállított csomagokkal.

A zsákmányolás és rablás a régi háborúk természetes velejárója volt, a XX. század magyar katonája azonban erkölcsi célokért küzd, tehát a zsákmányszerzésre irányuló kilengéseknek gátat kell vetni.

A vezetés számot vetett azzal is, hogy a magánpoggyász terjedelmét korlátozni kell, mert a túlzott

magánpoggyász a csapatmozgást korlátozza és a szállítóeszközök kihatását kedvezőtlenül befolyásolja.

A csomagvizsgálatot a záróvonalban elhelyezett rendészeti és katonagondozó állomás tisztjei és tábori csendőrei végzik.

A csomagvizsgálatra vonatkozó szabályok alkalmazásánál legfontosabb elv, hogy az utazó zaklatásától, kicsinyeskedéstől, a lényegtelen hibák túlzott megtorlásától az ellenőrző közegek tartózkodjanak, amellelt azonban ne tőrjenek el semmit, ami a jog, illetőleg a hadviselés és a csapat hátrányára van.

E szolgálat a végrehajtó közegektől nagyfokú tapasztalatot, jóindulatot, megbízhatóságot, pártatlanságot és szigorúságot követel.

A cél nem annyira a kis hibák felderítése, mint inkább a nagy visszaélések megakadályozása és megtorlása.

8. §. Ruházat, fegyverzet és felszerelés.

Ez a §. szabályozza azt, hogy a hadművelleti területről hazatérő honvédegyének egyéni fegyverzetüket, amelyek már nem szükségesek, miként kötelesek a határon leadni. Amellelt gondoskodik arról, hogy az egyes rendészeti és katonagondozó állomásokon megfelelő mennyiségű csereruhakészlet álljon rendelkezésre, amellelt a hadművelleti területen elhasznált ruhában érkező honvédegyének ruházata kicserélhető.

A rendészeti állomáson beosztott mesteremberek a ruházaton észlelt kisebb hibákat kijavítják, a ruházatot rendbehozzák, ha van rá idő, kivásalják, hogy a harcstérrel hazatérő honvédegyének a nagyközönség előtt kifogástalanul jelenhessenek meg.

hér, egyik oldalán Szűz Mária, másik oldalán a kétfejű sas himzett képével. A császári hadseregben már a legrégebbi időkben is kíméletlenül büntették a zászlót cserbenhagyó katonát. Így tudjuk, hogy a breitenfeldi csatában a svédek elöl megfutamodó császári osztrák vértesezredet megtizedelték, örök időkre feloszlatták és zászlóját nyilvánosan darabokra tépték. Viszont a vitézséget a zászlóra erősített emlékérmekkel és szalagokkal jutalmazták. Ilyen kiténtető felirat díszítette a 2. magyar ezred zászlórudját, mely az Asperni csatában Napóleon harc-edzett katonáit söpörte el szuronyrohamával.

Természetes, hogy ezek a zászlók — a hozzájuk fűződő dicsőséges haditények dacára — a nemzeti lélekre lelkesítőleg nem hathattak, mert azok színeikben és címereikben idegenek voltak tőlünk. Éppen ezért játszóttak nagy szerepet szabadságmozgalmainkban a zászlók, amelyek nem a birodalmi közönség, hanem, a nemzeti gondolat jelképei voltak. Rákóczi a brzezani kiáltvánnyal együtt néhány zászlót küldött át a magyar határon, de ez elegendő volt arra, hogy a felkelést azonnal kiróbbantsa. Piros selyemből készültek ezek az első Rákóczi-zászlók, egyik oldalon a fejedelem címerével, a másik oldalon a szabadságharc jelmondatával, mely így hangzott: „Cum Deo pro Patria et Libertate“, vagyis: „Istennel a Hazáért és szabadságért.“ — Másik nagy szabadságharcunk, az 1848—49-es függetlenségi háború zászlói igen különfélék voltak. A honvédseregben harcoló volt császár-királyi serezek régi

zászlóikat nagyobbbrészt megtartották, de azt nemzetiszínű szalagokkal díszítették fel. A felállított honvédzászlóaljak új zászlót kaptak, mely fehér volt, nemzetiszínű szegélyzettel. A honvédzászló egyik oldalát a Szűzanya képe, másik oldalát a magyar címer díszítette. De használtak ezeken kívül egyszerű piros-fehér-zöld zászlókat is. A zászlók csúcsára szalagokat erősítettek ilyen feliratokkal: „Szabadságunkért — Hazánkért!“, vagy „Előre!“, vagy „Győzni, vagy meghalni!“ stb.

A világháború előtti m. kir. honvédség zászlói fehér alapszínűek és piros-fehér-zöld szegélyzések voltak, egyik oldalukon a magyar középcímer, másik oldalukon I. Ferenc József király névjelvénye volt kihímezve.

Ezek voltak a magyar mult zászlói, melyekhez hadtörténelmünk számtalan szép eseménye fűződik. A magyar zászló legendás hősei közül Török László kövitzéz nevével említjük meg példaként, aki Eger várának négy száz év előtti ostrománál megmentette a magyar zászlót, mely a vár bástyájára volt tűzve; a bástya az ellenség szörnyű tűzében összeomlott, a szétrobbanó kövekkel együtt a zászló is a vár sáncába hullott. Török László ezt látva, nem törődve a lent nyüzsgő janicsárokkal, halálraszántan leugrott a várfalról, felragadta az összeégett zászlót és a pokoli tűzből visszahozta a várba...

Egy nemzetnek sincs dicsőségesebb multja, mint a mienk. Legyünk méltó örökösei ennek a káprázatos multnak, melynek tanúi voltak régi zászlóink!

Tábori csendőreink Ukrajnában

9. §. Egészségügy.

A szállítónalakra megbetegedő honvédegyének egészségügyi ellátása, a kórházi ápolásra szoruló kórházba utalása szintén a rendészeti és katonagondozó parancsnokság feladata.

Amennyiben a hadművelési területen kiütéses tifusz vagy más járványos betegség fordul elő, a záróvonalban elhelyezett rendészeti és katonagondozó parancsnokságnál gondoskodás történik a szükséges fertőtlenítésről és ezzel kapcsolatban az egészségügyi vizsgálatról.

11. §. Gépkocsiforgalom.

Kijelöli azokat a pontokat, amelyeken a határt (záróvonalat) gépjárművel át lehet lépni. Megszabja, hogy a gépkocsik csak külön nyílt parancsral léphetik át a záróvonalat.

12. §. Katonagondozás.

A rendészeti és katonagondozó állomás parancsnokának kötelessége, hogy az átutazó honvédegyekkel atyai módon bánják, ügyes-bajos dolgaik iránt érdeklődjenek és ahol arra szükség van, segítő kézzel lépjen közbe.

A katonagondozáshoz tartozik istentiszteletek és erkölcsi oktatások tartása is.

Fontos feladat a katonagondozás terén, hogy a rendészeti és katonagondozó állomás illetékes tisztje a honvédegyének hozzátartozóinak helyzetéről, esetleges panaszairól, nehézségeiről tudomást szerezzen és azt orvoslás végett az illetékes hatóságokhoz juttassa.

Amilyen fontos a fegyelem és rendfenntartás, éppen olyan fontos, hogy a rendészeti és katonagondozó állomások katonagondozás terén az átutazó honvédegyeknek minél többet nyújtsanak.

Ezt a célt szolgálják a rendészeti és katonagondozó állomásokon kiadott újságok, könyvek, társasjátékok, szórakoztató rádió stb. Nagyobb forgalmú állomásokon táborigi mozi és időnként táborigi színház is működik.

13. §. Szabadságidő meghatározása.

Az egyenlő elbánás biztosítása végett a határon levő rendészeti és katonagondozó állomás határozza meg a hadművelési területen levő csapatok által engedélyezett szabadságok kezdetét és végét.

A háború során szerzett tapasztalatok ugyanis azt bizonyították, hogy szerencsésebb vasúti összeköttetéshez jutó honvédegyének hosszabb időt tölthetnek családjuk körében (utazási napok megtakarításával), mint azok, akik csak körülményes csatlakozásokkal érhetik el otthonukat.

Hogy az otthon töltendő időt meghosszabbíthassák, a hazafelé utazó honvédegyének mindenre kaphatók voltak. Rövidítettek, tehervonatokra felkapaszkodtak, aminek eredménye azután az volt, hogy irányhoz kötésük és ellenőrzésük szinte lehetetlenné vált.

A határállomáson levő rendészeti és katonagondozó parancsnokság akként állapítja meg a visszatérés időpontját, hogy minden honvédegyén egyformán a családjá körében tölthesse az engedélyezett, átlag 14 napi szabadságát.

14. §. Felvilágosítás.

Ez a §. a Szolg. Szab. I. Rész 18. §-ának (alárendeltekkel, alantósokkal való bánásmód) alapvető

elveit valósítja meg a szóbanforgó szolgálat lehetőségei és kívánalmai szerint.

A család köréből fegyveres szolgálat teljesítése céljából kiváló honvédegyének számtalan elintézetlen ügyet hagynak otthon. Különösen a falusi, kisebb iskolázottságú honvédegyének szorulnak sokféle kérdésben felvilágosításra. Kezde a jelentkezési kötelezettségen, az egyes parancsnokságok címe, az egyenruha viselési jog, a helyőrségi állomásokon érvényes szabályok (tiltott helyiségek stb.), az elszállásolás, az ételmezés, a poggyászszállítás, a hozzátartozók ellátása, a hadisegély, a lakásügyek, peres ügyek és számtalan más ügy vetődik fel az érdeklődések során.

A rendészeti és katonagondozó állomások az érdeklődő honvédegyeknek szakszerű felvilágosítást adnak, ha szükséges és lehetséges, helyettük megteszik a megfelelő lépéseket, hogy az átutazó honvédegyén a gondoskodást így is érezze.

15. §. Szabálytalanságok, előjegyzések és jelentések.

A rendészeti és katonagondozó utasításban foglaltakon kívül a vonatrendészeti századnak még további táborigi rendészeti feladatai is vannak. Ezek a következők:

A vonatrendészeti század szakaszai vonatbiztosító, nyomozó és megfigyelő rajokból állnak.

A vonatrendészeti századparancsnokság szervezetébe tartozik még egy távbeszélőállomás csoportja is így a századparancsnokság képes arra, hogy a települési helyéről a legközelebbi honvéd parancsnoksággal vezetékessé híradó összeköttetést létesítsen.

A vonatbiztosítórak működését a rendészeti és katonagondozó utasítás 3. §-ának ismertetésénél tárgyaltam.

A nyomozórajok feladata a hadművelési területen, a vasútvonalon, állomásokon vagy ezek közelében honvédegyének által elkövetett büntetendő cselekmények kiderítése.

Ez a feladat a vonatrendészeti század járőreit messze elszóltja a század és szakaszparancsnokságtól, tehát nagy öntevékenységet, helyes tájékozódó képességet, a hadművelési területen használt nyelvet lehető ismeretét és főként teljes megbízhatóságot követel.

A vonatrendészeti század nemcsak azokat a szállítónalakat ellenőrzi, ahol magyar forgalom bonyolódik le, hanem azokat a csatlakozó vonalakat is, amelyek olyan honvédegyének utazhatnak, akik kötelekeiktől eltávolodtak, esetleg megszöktek.

A vonatrendészeti század járőrei olyan szökevényeket is fogtak el, akik a szállítónalaktól félreeső községekben letelepedtek és ott a békés életre berendezkedtek. Ezek olyan egyének voltak, akiknek anyanyelve megegyezett a hadművelési területen használt nyelvvél, mert csak így tudtak az ottani polgári életbe beilleszkedni. Ilyen egyének felkutatása is a vonatrendészeti század járőreinek feladata.

A megfigyelőrajok feladatát nevük mutatja. Fontos feladatuk az utazó honvédegyének közé ferközött gyanús egyének, (kérmek, agitátorok) leleplezése.

A vonatrendészeti század működési területére, öntevékenységére és igénybevitelére jellemző, hogy volt idő, amikor a szakaszok egymástól légvonalban 600—600 kilométerre voltak és egy-egy szakasz vonalának hossza több mint 400 kilométer volt.

A tábori rendészeti szolgálat részét képező rendészeti és katonagondozó szolgálat nem szűnik meg a hdm. területet a hátországtól elválasztó záróvonalnál, mert a honvédegyének ellenőrzésére a hátországból is szükség van. Ebből a célból a belügy-miniszter úr a honvédelmi miniszter úrral egyetértésben elrendelte, hogy a m. kir. csendőrség vasúti őrszei katonai ellenőrző járőröket vezényeljenek. Ezek a járőrök a Vezérkar Főnöke által kibocsátott nyílt parancs alapján végzik az ország területén utazó honvédegyének ellenőrzését. A járőrök e minőségüket feltüntető karszalaggal vannak ellátva.

Ebben a szolgálatban 50 vasúti csendőr vesz részt. A Csendőrségi Lapokban erre vonatkozólag is jelent már meg ismertető cikk 1943-ban.

A vasúti csendőrök által észlelt törvénysértések legnagyobb része szökés, önkényű eltávozás, hamis okmányokkal való utazás. Működésük igen eredményes és hasznos.

A katonai ellenőrző csendőr járőröket nyílt parancsuk felhatalmazza arra, hogy gyanús esetekben tiszti egyenruhában megjelenő egyéneket is igazolathassanak. Ennek az intézkedésnek az a célja, hogy a tiszti egyenruhával visszaélő személyek kézrekerüljenek. Megállapíthatjuk, hogy a járőrök ennek a kényes feladatnak is kifogástalanul megfelelnek.

A rendészeti- és katonagondozó szolgálat életrehívásával egyidőben, 1942. őszén kezdték meg az ország területén a vasúti ellenőrző járőrök a működésüket. Ugyanekkor a fontosabb hazai vasútállomásokon levő pályaudvar parancsnokságok is megbízást kaptak az utazó honvédegyének ellenőrzésére.

Kiegészítette ezt a rendszert a német birodalom és a lengyel Főkormányzóság területén néhány fontos gócponton felállított katonagondozó összekötőtörzs, amelyeknek főfeladata a rendészeti- és katonagondozó utasításban körvonalazott katonagondozás. E feladatok mellett azonban bekapcsolódtak az ellenőrzésbe is, mert a működési helyükön átutazó honvédegyéneket ellenőrzik és irányítják.

Ezzel 1942. őszén a vezetés olyan hálózatot létesített, amelyik rendkívül nagy területen szétosztva, aránylag csekély létszámmal eredményesen szolgálja azt a nagy célt, amelynek lényege a honvédség fegyelmének és belső rendjének megóvása.

Az 1942. év tapasztalatai megmutatták, hogy nem elegendő az ellenőrzőhálózat működése, a központi vezetésnek szüksége van egy olyan nyomozó szervezetre is, amely az ellenőrző szervek által észlelt büntetendő cselekményeket a nagy területen ki is tudja deríteni.

Igy létesült 1943. év nyarán a tábori csendőr nyomozó osztag, amelynek feladata a hadművelési területen honvédegyének által elkövetett büntetendő cselekmények nyomozása.

Működési területe az egész hadművelési terület és feladata a küzdő csapatok mögötti területen elkövetett büntetendő cselekmények nyomozása.

Nem terjed ki működése a hadművelési területen alkalmazott egyes seregtesteken belül elkövetett büntetendő cselekményekre, kivéve, ha arra egyes esetekben a Vezérkar Főnökétől utasítást kap. Ugyancsak nem terjed ki működése a hátországból szolgáló honvédegyének által elkövetett büntetendő cselekmények nyomozására sem, hacsak ezt az előírt parancsnokságok nem kívánják.

A tábori csendőr nyomozóosztag hátországból nyomonkövető cselekményeket polgári egyénekkal szemben nem végezhet, ilyen esetekben a csendőrség szolgálati utasítás 64. §-ának szellemében jár el.

A tábori és katonai rendészeti szolgálat kérésére várható feladatok is adódtak, amelyeknek rögtönzészere megoldására személyzetet kellett biztosítani.

Ezt a célt szolgálja a Vkf. rendészeti tartaléka amely egy tábori őrzésalraj parancsnokságból annak tábori csendőr szakaszaiból és századából áll.

Ilyen rendkívüli rendészeti feladat volt például 1943 tavaszán a 2. hadsereg részeinek hazaszállítása ekkor e szolgálatra nemcsak egy századot, hanem egy egész hadtáp zászlóaljat kellett alkalmazni.

A kiütéses tifusz behurcolásának megakadályozása nagy gondot okozott.

Gondoskodni kellett tehát a hazatérők tetűtelenítéséről és fertőtlenítéséről, gondoskodni kellett arról, hogy míg a szállítmány fertőzésmentes nem tekinthető, azok tagjai a polgári lakossággal ne érintkezzenek.

Ezt a kérdést az északkeleti határ közelében rögtönzött több rendészeti állomás felállításával oldotta meg a vezetés. Mivel azonban ezek a rendészeti állomások az ország területén voltak, a belépő pontoktól az állomásokig a szállítmányokat őrséggel kellett kísértetni, sőt azokat a szállítmányokat, amelyek egészségügyi zárlat alá kerültek, tovább kellett kísérni a vesztegár helyéig. Emellett az ország vasútvonal hálózata mentén azon a részen ahol a hazaszállítás zöme lebonyolódott, külön őrségekkel kellett biztosítani a polgári lakosság távoltartását a még fertőzésgyanús szállítmányoktól. Meg kellett szervezni az ivóvíz ellátást, szabályozni és biztosítani a természeti szükség elvégzésével kapcsolatos egészségügyi szabályok keresztülvitelét.

Külön feladat volt a szállított anyagok és vasúti kocsik fertőtlenítésének és az állategészségügyi rendszabályok végrehajtásának biztosítása.

A feladat megoldása sikerült, mert az ország területén egyetlen olyan kiütéses tifuszos megbetegedés sem fordult elő, amelynél a hadművelési területéről való behurcolást lehetett volna megállapítani.

A Vkf. rendészeti tartalék feladata a pillanatnyilag fellépő szükség kielégítésén kívül a személyzet kiképzése is.

Az itt említett szervezet egy kézbe fogására a tábori rendészeti szolgálat irányítására 1943. májusában rendszeresítették a tábori rendészet főnökét, aki a honvéd Vezérkar Főnökének (3. vkf. osztály útján) van alárendelve.

A tábori rendészet főnöke nemcsak ebben a célkörtben felsorolt rendészeti és katonagondozó szervek csapatparancsnoka, hanem szakszolgálati szempontjából irányítja a hadrakelt sereg kötelekékébe levő tábori rendészeti szervek, valamint rendészeti és katonagondozó állomások működését is.

Az itt ismertetett szervezet megteremtésével a tábori és katonai rendészet erős alapokra van helyezve, fejlődése azonban tovább tart.

A háború tartama alatt mindig adódnak új tapasztalatok és tanulságok, melyeket a cél érdekében azonnal hasznosítani kell. Ezeket a tanulságokat a Csendőrségi Lapok hasábjain folytatólag ismertetni fogom.

Új csendőrségi gyógyházunk Borszék-fürdőn.

A m. kir. belügyminiszter úr Borszék-fürdőn csendőrségi gyógyház céljára 1.000 négyszögöles területen egy 2 emeletes és két földszintes villát vásárolt. A gyógyház 1944 nyarán nyílik meg.

A belügyminiszter úr tervbe vette ugyanezen a telken még egy „erdélyi jaház” felépítését, hogy jövőben ne legyen semmi akadálya annak, hogy végleges otthont nyerjen a csendőrségi st-tanfolyam.

A gyógyház jelenlegi épületeinek állandó hideg-meleg folyóvízzel ellátott szobáiban kb. 45—50 beutaltat lehet elhelyezni.

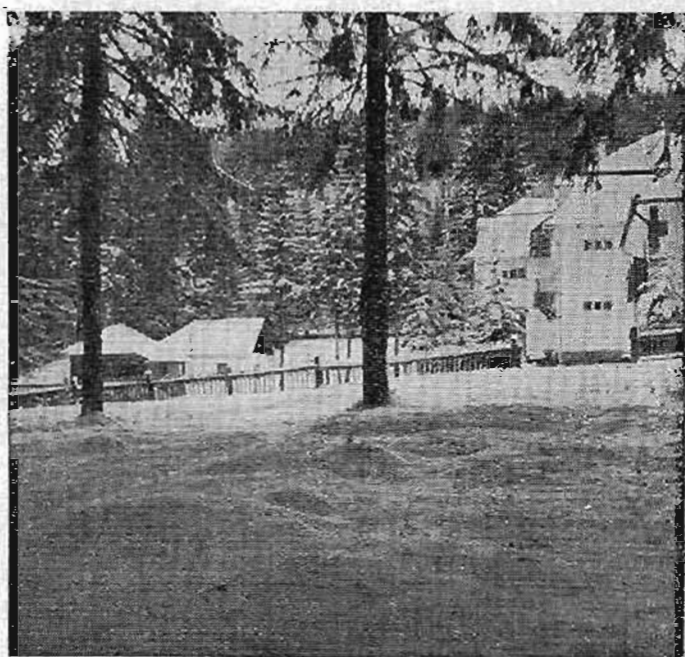
Borszék-fürdő Csík megyében, a gyergyói havasokban kb. 900 méter magasan, 1100—1500 méter magas, fenyvesekkel borított hegyek között, gyö-

nyörű vidéken fekszik. Mint magaslati gyógyhely, kiválóan alkalmas a szív- és pajzsmirigy-túltengés, vérszegénység és idegbajok gyógykezelésére. Borvíze világhírű, a telepen szénsavas hideg- és meleg-fürdővel.

Szállodái, pansiói és magánszállói körülbelül 2200—2500 fürdővendéget fogadhatnak be. Különösen nyáron igen élénk a fürdőlete.

Borszék-fürdőről könnyen érhető el a Gyilkostó, a Tölgyesi- és Békás-szoros s még sok hasonló természeti szépségű hely.

Borszék-fürdő utolsó vasútállomása Maroshéviz. Innen állandó társasgépkocsi-járat van a 26 km. távolságra fekvő fürdőhöz.

Gonosztevő üldözés a Bakonyon át.

Írta: * * *

Azt hiszem, sokan emlékeznek még arra a nagyszabású gonosztevő üldözésre, amely 1939. novemberében 8 napon át zajlott le Fejér és Veszprém megyében. Annak idején a hírlapok is írtak róla. Aki résztvett az üldözésben, az — tudom — nem felejt el sohasem. Egyrészt azért, mert kivételes csendőri élményt nyújtott, másrészt azért, mert olyan rendkívüli testi teljesítményt követelt, ami megközelítette a teljesítőképesség határát.

Az üldözés területének hossza (Szabadbattyán, Balatonkenese, Bakonybél, Iharkút) mintegy 70 kilométer. (L. vázlatot!) Az üldözésben résztvevett járőrök menetteljesítményét azonban bátran vehetjük ennek háromszorosára, mert amellet, hogy az üldözés a terepen folytonosan előrehaladt, az egyes területek körülzárásával és átkutatásával járt. Ehhez járult az üldözés második felében a Bakony nehéz terepe és az igen zord, szeles, esős, később havas időjárás. Hozzá a megfelelő étkezés és pihenés hiánya.

1939. november 14-én délután Tác község előjárósága távbeszélőn értesítette a szabadbattyáni őrsöt, hogy két gyanús egyén Tácról Szabadbattyán felé tart. Az illetők azért váltak gyanússá, mert

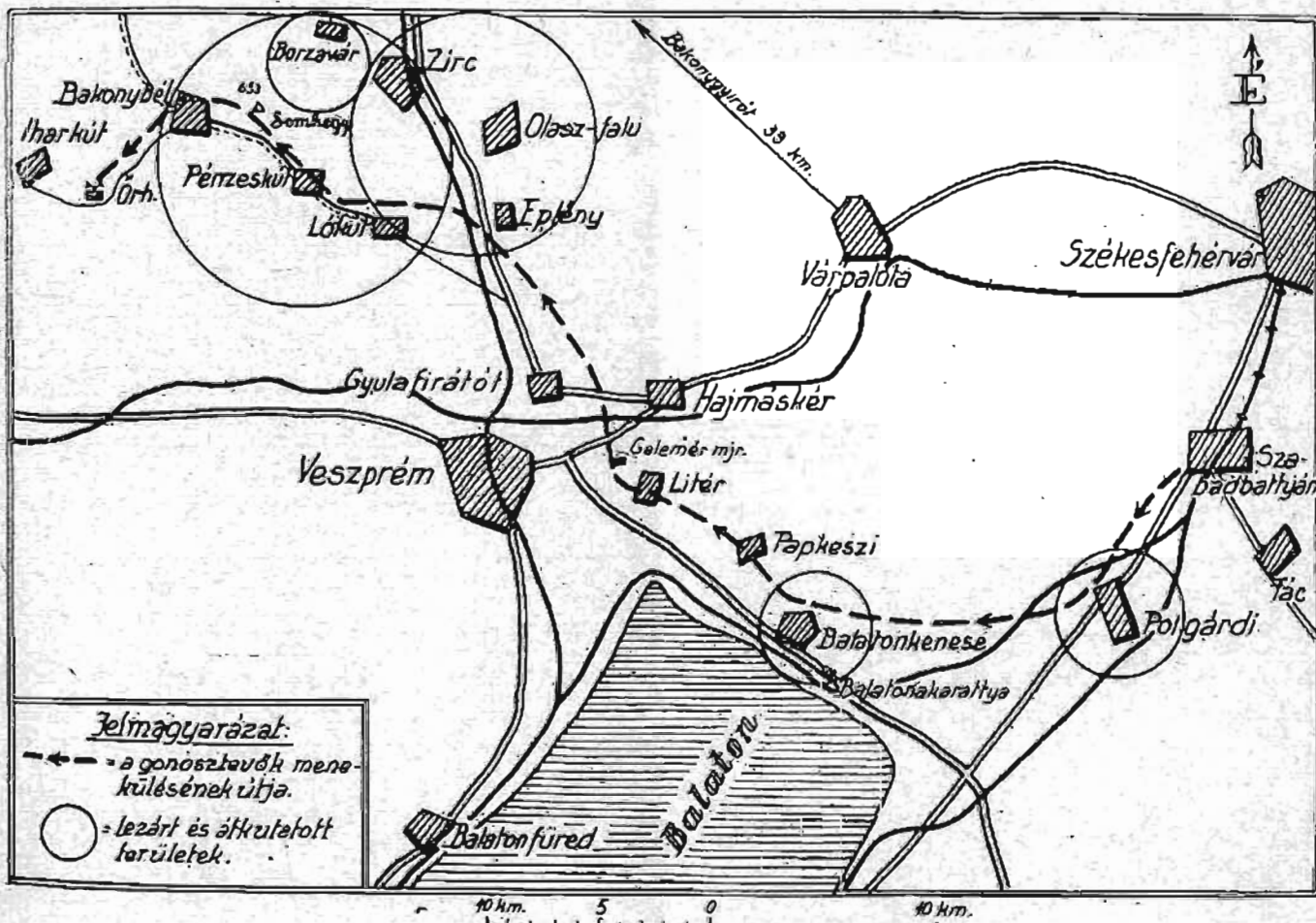
idegen kiejtéssel beszéltek és külföldi pénzt akartak magyar pénzre cserélni. Kémeknek vélték őket.

A szabadbattyáni őrsparancsnok Várfi Imre őrmestert és Debreceni József csendőrt kerékpáron azonnal szolgálatba vezényelte azzal a parancssal, hogy a két idegent kutassa fel, igazoltassa és szükség esetén fogja el.

A járőr Szabadbattyánból Tác felé kerékpározott. 16 óra 30 perc tájban találkozott a két keresett egyénnel. A járőr éppen kerékpárról akart szállni, amikor az egyik gyanús egyén pisztolyt rántott elő és többször a járőrre lőtt. Egy lövés Várfi őrmestert a csipőjén súlyosan megsebesítette. A lövések után a két idegen keresztül ugrott a műút árkán és a földeken futni kezdett. Futás közben még többször visszalógtak. A járőr tagjai az árokba ugrottak. Debreceni csendőr több lövést tett a menekülőkre, Várfi őrmester is lőtt egyet, de azután összeesett. Debreceni csendőr néhány lövés után a menekülők után futott, de az alkonyatban hamarosan nyomukat veszítette. Ezután visszasietett Várfi őrmester segítségére.

Debreceni csendőr a járőrkéldők közvetítésével jelentette a történeteket az őrsre. Az őrsparancsnok távbeszélőn megkereste a szomszédos őrsöket, hogy a gonosztevőket fogják el. Jelentette az esetet a székesfehérvári osztályparancsnokságnak is, Várfi őrmestert pedig kórházba szállíttatta.

Éppen akkor a szomszédos sárszentmihályi őrsön tartózkodott a szárnyparancsnok, aki gépkocsin

azonnal Szabadbattyánba ment, ahová 20 óra tájban érkezett meg. Ettől kezdve végig ő irányította az üldözést.

Távbeszélőn parancsot kaptak a távolabbi körülfekvő őrsök is a gonosztevők elfogására és hasonló megkeresést kapott a székesfehérvári rendőrkapitányság is. A helyszínre járőr ment, hogy a helyszíni nyomokból megállapítsa a gonosztevők menekülésének irányát. Egy másik járőr a vasútállomást és környékét kutatta át. Ez utóbbi járőr azt a feladatot is kapta, hogy a vasúti távbeszélőn értesítse az esetről a Szabadbattyánon áthaladó vasútvonalak mentén fekvő állomásokat, kérje fel azokat az utasok megfigyelésére és a közölt személyleírás alapján a menekülők feltartóztatására.

Időközben a székesfehérvári osztályparancsnokság intézkedett 30 csendőrnek Szabadbattyánban való összpontosítására.

20 óra tájban Polgárdi határában a lepsényfülei útelágazásnál a polgárdi őrsnek itt leszállásba rendelt járőre észrevette a két menekülő gonosztevőt. Felszólításra nem álltak meg, hanem futásnak eredtek. A járőr egy eredménytelen lövést tett, majd néhány száz méteren üldözte a menekülőket, de a sötétség miatt elvesztette a nyomukat.

Még ezen az estén Polgárdiban egy sajnálatos eset történt. A polgárdi őrsnek egy másik járőre a községet portyázta. Az utcán a járőr felé közeledett egy ember. Amikor ez a járőrt észrevette, behúzódtott egy kapu mögé. A járőr észrevette és felszólította, hogy jöjjön elő. A felszólítás eredménytelen maradt, mire a járőr — abban a hiszemben, hogy a gonosztevők egyikével van dolga — rálőtt a kapu mögé rejtőzött emberre s azt súlyosan megsebesítette. Kiderült, hogy az illető egy polgárdi köművesegéd. Semmi különösebb oka nem volt arra, hogy a járőr elől elrejtőzzön, csak éppen hogy nem akart vele találkozni.

Mivel az eseményekből bizonyossá vált, hogy a gonosztevők Polgárdi határában vannak, célszerűnek mutatkozott Polgárdi határának lezárása. A környező őrsök távbeszélőn parancsot kaptak megjelölt pontokon járőrök felállítására. Az időközben Polgárdin gyülekező összpontosított csendőrök is parancsot kaptak erre.

A Polgárdi területének lezárására felhasznált erők 15-én virradattól a lezárt területet átkutatták. A község átkutatására a székesfehérvári osztályparancsnokság külön 10 csendőrt küldött gépkocsin, mert az a hír terjedt el, hogy a gonosztevők Polgárdiban rejtőznek. Az átkutatás eredménytelenül végződött.

15-éről 16-ára virradó éjjelre Polgárdi tágabb környékét újból lezárták. Ezt a területet 16-án átkutatták. Ez az átkutatás sem hozott eredményt.

16-án 17 órakor hír érkezett arról, hogy a balatonkenesei őrskörletben, Balatonakarattyán betörték. A tettesek személyleírása megegyezett a gonosztevőkével. Ezért az összpontosított erőt Balatonkenesére irányították. Ide még további összpontosítást rendelt el a kerület úgy, hogy a rendelkezésre álló erő megközelítette itt a 100 főt.

Balatonakarattyán a helyzet a következő volt: 16-ára virradóra az üldözött gonosztevők betörték egy fűszerüzletbe. Onnan élelmiszereket, egy kabátot és egy kerékpárt elloptak. A betörés után egy szalma-

kazalban meghúzódtak és 16-án 16 óra tájban elindultak északi irányban a balatonkenesei szőlőhegyek felé. Itt észrevette őket egy nyomozó csendőrjárőr s utánuk eredt. A gonosztevők elfutottak és futás közben minden lopott holmit eldobáltak maguktól. A leszálló sötétségben a járőr nyomukat vesztette. A járőr egyik tagja még egy útjába akadt lóra is felült és lóháton igyekezett utolérni a gonosztevőket, de ez a kísérlet sem járt sikerrel.

A Balatonkenesén gyülekezett erők a 17-ére virradó éjjel a balatonkenesei szőlőhegyek környékét lezárták. Csatlakozott a csendőrökhöz néhány felfegyverkezett polgári egyén is. A lezárt erők 17-én 7 órakor megkezdték a lezárt terület átkutatását. Az átkutatás folyt, amikor 11 órakor Litérről, majd 10 perc múlva Papkeszről érkezett hír, hogy 17-ére virradóra az említett községekben, egy-egy szélső házba betörték. Pokrócot és élelmiszert loptak. E hírekből nyilvánvaló lett, hogy a gonosztevők a lezárt területen áthaladtak. Ezért az átkutatást megszüntették, a járőröket gyülekeztették. A további terv a litéri erdő átkutatása volt.

Ez alatt 10 óra tájban Gelemér major közelében (Kádárta községhez tartozik) egy asszony felhívta egy nyomozó járőr figyelmét arra, hogy egyik kazaltól két ember menekül. A járőr a körülbelül 5—600 méterre futó alakokat üldözöbe vette. Üldözés közben mindkét részről eredménytelen tüzelés volt. Az üldözés nem járt sikerrel, a gonosztevőknek sikerült ismét egérutat nyerni a fedett terepen. Hajmáskér környékén az erdőben eltűntek. A Papkeszin lopott pokrócot visszahagyták annál a kazalnál, amelyikből elmenekültek.

Ez utóbbi események folytán a litéri erdő átkutatása feleslegessé vált. A gonosztevők menekülésének általános iránya észak, északnyugat volt. Szükségessé vált tehát ennek a menekülési iránynak mielőbbi lezárása. Erre legcélszerűbbnek mutatkozott az eplény-gyulafirátóti út és az Olaszfalu-Lókút vonal lezárása. Ezért a Gelemér majornál gyülekezett erőket gépkocsin és vonaton az említett vonalak megszállására szállították.

17-én este Hajmáskéren gyülekezett még 23 csendőr a székesfehérvári osztálytól. Ezt a 23 csendőrt még 17-én este gépkocsin Olaszfaluba szállították. Az üldözést irányító szárnyparancsnok ekkor Zircre ment és ott is maradt az üldözés befejezéséig.

Az eddig alkalmazott területlezárást a Bakonyban már nem lehetett alkalmazni. Ugyanis az erősen fedett terepen ez igen nagy erőt igényelt volna. Ehelyett az összes utak és lakott helyek állandó portyázását és felügyeletét végezték a járőrök. Ehhez az üldözött erőket több csoportba osztották. Nagyobb csoportok kerültek Zircre, Eplénybe, Olaszfaluba, kisebbek a környék kisebb lakott helyeire.

18-án délelőtt több forrásból arról érkezett hír, hogy a borzavári erdőben az egyik gyanúsítotthoz hasonló ember bujkál. Ezért e napon Zirc-Borzavár között az erdőt átkutatták. A hírek szerint ott bujkáló ember kézre is került, de nem a gonosztevők egyike, hanem egy borzavári favágó.

A gonosztevők 17-étől — a litéri betörést követő üldözéstől kezdve — 20-áig nem adtak életjelt magukról. Eddig az útjukat mindig bűncselekmények elkövetésével jelezték, most ilyenről (17-től 20-ig) nem érkezett hír. Olyan hírek sokszor érkeztek,

hogy a gonosztevők itt vagy ott vannak, de ezek a hírek az ellenőrzéskor vagy teljesen valótlanok bizonyultak, vagy a bejelentett személyek nem a gonosztevők voltak. Ilyen feltűnést keltő eseményeknél a lakosság képzelete igen élénken működik és bőven termi a valótlan híreket.

20-án virradattól a zirci, olaszfalui és eplényi csoportok a figyelembe jöhető területet nagy esőben átkutatták.

Az alábbi kis történet jellemző arra, hogy milyen készségesen állott mindenki a járőrök rendelkezésére.

Az átkutatást végző erdő 3—4 fős járőrökre volt osztva. Minden járőrhöz egy tökéletes helyi ismerettel rendelkező fegyveres polgári egyén volt besorozva (vadőr, erdőőr, stb.). Egyik járőr „kalauza” a zirci apátság erdőkerülője volt. Nagy duplapuskát hordott az öreg. Meg is dícsérték, hogy olyan jól felfegyverkezett. Azt mondta rá, hogy: „Emmég semmi”, és kihúzott a bekecse alól egy félméteres pisztolyt. Alig bírta tartani a jobbkezeben. Vagy panduré, vagy betyáré volt a mult században, mert másnak akkora fegyverre nem teltett. Hogy elszörnyedtek a csendőrök, visszadugta belső zsebébe a fustélyt és nekivágott a hegyoldalnak. Nézett jobbra-balra, hogy hol vannak a betyárok? Így segített a többi polgár is.

Az átkutatás alatt több bejelentés érkezett Zircre, hogy 19-én este a gonosztevőkhöz hasonló két embert láttak Bakonygyiróról eltávozni. A hírt több favágó, iparos és vasútas megerősítette. Egyesek azt mondták, hogy az illetők idegen kiejtéssel köszöntek, mások állították, hogy pisztollyal fenyegették őket. Alaposnak látszott tehát az a feltevés, hogy a Bakonygyiróról eltávozott egyének azonosak az üldözött gonosztevőkkel. Egy járőr gépkocsin azonnal Bakonygyiróra ment, hogy a hír valóságát ellenőrizze.

11 óra tájban Pénzeskútról az a jelentés érkezett Zircre, hogy ott 20-ára virradóra betörték s élelmiszert loptak. Pénzeskútra is egy gépkocsizó járőr ment az eset felderítésére.

A parancsnokság igénylésére 12 órakor megérkezett gépkocsin Budapestről Zircre 4 rendőr, 4 rendőrkutyával az üldözésben való közreműködésre. Félórával később a Pénzeskútra kiküldött járőr távbeszélőn jelentette, hogy ott a betörés valóban megtörtént. Erre két rendőrt két rendőrkutyával Pénzeskútra rendeltek, hogy a kutyákkal a helyszínről kiindulva próbáljanak nyomra akadni.

13 órakor jelentette a Bakonygyiróra küldött járőr, hogy a bakonygyiróti hír valószínű. Ezzel megdőlt az a feltevés, hogy a gonosztevők északnak elmenekültek és valószínűvé vált, hogy még Pénzeskút környékén vannak. Ezért az átkutatást végző erők parancsot kaptak a gyors gyülekezésre, hogy Pénzeskút környékét lezárják és átkutassák.

15 órakor a Pénzeskút melletti major jószágfelügyelője távbeszélőn jelentette Zircre, hogy a gonosztevőket a major pajtájában a cselédek felfedezték és üldözik őket. Erre a másik két rendőrt és rendőrkutyát két csendőrrel Pénzeskútra küldték, hogy vegyenek részt az üldözésben. Több gépkocsit a zirc-eplényi útra küldtek, hogy az ott gyülekezett csendőrökből vigyenek annyit, amennyit tudnak Pénzeskútra.

Eközben a pénzeskúti betörés helyszínén az alábbiak történtek. Az először odaküldött rendőrkutyák felvették a nyomot, de a terepen hamarosan elvesztették, mert szakadt az eső. Ez alatt történt, hogy a pénzeskúti majorban a cselédek a gonosztevőket felfedezték. Azok a pajtában a széna alatt bujtak meg s a cselédek véletlenül akadtak rájuk. A gonosztevők pisztolyt fogtak a cselédekre és futásnak eredtek. A cselédek követték őket, de csak nagyobb távolságra. Közelebb menni nem mertek. Az üldözés zajára figyelmesek lettek a Pénzeskúton nyomozó csendőrök és üldözni kezdték a menekülőket, de a köztük levő távolság folyton nőtt, mert a szakadó esőben és ragadós sárban a csendőrök nehezen tudtak futni, a gonosztevők pedig felöltőjüket és cipőjüket elhántták s így gyorsan haladtak.

A gonosztevők bemenekültek a somhegyi erdőbe s ott nyomuk veszett. A kutyák is elvesztették a nyomot a nagy esőben.

Időközben a somhegyi erdőhöz érkeztek a gépkocsikon Pénzeskútra irányított csendőrök is. Ezek még 22 óráig keresték a gonosztevőket, de a teljes sötétségben hiábavaló volt minden fáradozás. Alkonyatkor az esőt erős havazás váltotta fel. Néhány óra alatt félméteres hó esett. Az utakon sok helyen hófuvás keletkezett.

Az üldöző csoportok éjszakára a hozzájuk legközelebb eső lakott helyre vonultak. (Bakonybél, Pénzeskút, Somhegy.)

21-én 14 csendőr és mintegy 60 tüzerből álló erősítést kapott az üldöző erdő, mely így megerősítve átkutatta Pénzeskút, Zirc és Bakonybél környékét. Az átkutatást különösen fáradságossá tette a rendkívül magas hó. Minden fáradozás ellenére ez az átkutatás sem járt eredménnyel.

Az átkutatást végző erők $\frac{3}{4}$ része Bakonybél kaptá menetcélnek, ezért ezek 22-ére virradóra ott éjjeleztek. Kisebb csoportok éjjeleztek Zircen, Pénzeskúton és Szépalma, továbbá Antalháza-pusztán. Minden éjjelező csoport szálláshelyén állandó helyi ügyelet volt.

21-én $\frac{1}{2}$ 24 órakor Bakonybélen egy helyi ügyeleti járőr egy heñtesüzlet előtt két gyanús egyént látott. Ezek a járőr elől a kerteken át elmenekültek a közeli erdő felé. A járőr ezt egy polgári egyénnel jelentette a csendőrök szállására, maga pedig üldözte a menekülőket. 5—600 méter távolságról rájuk is lőtt (holdvilágos, havas éjszaka volt), de a lövések nem találtak. Hamarosan csatlakoztak az üldöző járőrhöz a felriasztott csendőrök. Üldözés közben többen tüzeltek a menekülőkre. Eltűzeltek összesen 40 töltényt, a sötét és a távolság miatt azonban eredménytelenül.

Az üldöző csoportból Csizmadia Gábor főtörm. és Szánthó József törm. rátalált a magas hóban a menekülők nyomára és kitartóan követték azt. A nyomok Bakonybél felől délnyugatra 6 kilométerre levő Hajszabarna-hegy 491 + déli oldalán lévő úgynevezett Laposoki erdőrházhoz vezettek. (Iharkút község határában.) A csendőrök 22-ére virradó éjjel ide érkezve felkeltették az erdőrt és vele átnézték az épületeket. Mikor az istállóépülethez érkeztek, az istállóból több lövést kaptak. Egy lövés Csizmadia főtörzsrőrmestert a jobb felső karján súlyosan megsebesítette. Szántó törzsrőrmester két lövést tett az istállóajtón keresztül. Csizmadia főtörzsrőrmester át-

adta puskáját az erdőőrnek, kijelölte neki és Szánthó törzsőrmesternek a tüzelőállást az udvaron, hogy a gonosztevők menekülését megakadályozzák. Egy erdőőrgyakornokot a bakonybéli őrsre küldött, hogy az esetet hírül adja. Azután az erdőőr felesége beköthötte Csizmadia főtörzsőrmester sebét.

A gonosztevők 5 órakor egy borjút kilöttek az ajtó elé, nyilván azért, hogy megállapítsák, tüzelnek-e rá? Szánthó törzsőrmester a sötétben guggoló embernek nézte a borjút és keittől rálőtt. (A borjút agyonlőtte.) Erre a gonosztevők is lövéssel válaszoltak.

6 óra tájban érkezett a helyszínre Bakonybélből Váradi Zsigmond főtörzsőrmester 20 csendőrrel. A csendőrök körülfogták az épületet, majd magyar és szlovák nyelven felszólították a gonosztevőket, hogy adják meg magukat. A gonosztevők erre tüzzel válaszoltak. A csendőrök is megnyitották a tüzet, de 10—15 lövés után beszüntették. Ekkor Farkas Mihály főtörzsőrmester egy póznával kinyitotta az istállóajtót. Erre a gonosztevők tüzeltek, a csendőrök a tüzet viszonzták. Eközben Szántó törzsőrmester azt észlelte, hogy az istálló tetején a cserépeket emelgetik, (ez az észlelete tévedésnek bizonyult) és elkiáltotta magát: „A tetőn keresztül akarunk menekülni!” Váradi főtörzsőrmester csatártüzet vezényelt, de 3—4 lövés után beszüntette a tüzet. Farkas főtörzsőrmester kalapját egy póznára tette és az istállóajtó elé nyújtotta. A gonosztevők erre nem válaszoltak. Ebből arra következtek, hogy azok a padláson vannak. Ezt megerősítette az erdőőrnek az az előadása, hogy a gonosztevők az éj folyamán is jártak a padláson. Ezért Váradi főtörzsőrmester Békefi Károly, Péntek Lajos és Hári Mihály próbacsendőrnök elrendelte, hogy kutassák át a padlást. A három próbacsendőrnök óvatosan felment a padlásra, de a gonosztevők nem voltak a padláson. Farkas főtörzsőrmester a fal mellett olyan közel férközött az ajtóhoz, hogy beleshetett rajta. Egyik gonosztevő lábát látta fekvő helyzetben. Kettőt rálőtt és úgy tűnt neki, hogy a lábak életlenek. Póznával megmozgatta és előbbi benyomása bebizonyosodott. Bementek az istállóba és ott találtak holtan a két gonosztevőt. A feje volt átlöve mind a kettőnek.

A hullaszemlénél megállapították, hogy az egyik gonosztevő 164 cm magas, 25 év körüli, a másik 165 cm magas 30 év körüli ember volt. Az előbbinek a bal halántékán hatolt be a lövedék, a jobb halántékán volt a kimeneti nyílás. A bemeneti nyíláson kifejezetten felismerhető pörkölési nyom a közvetlen közeli lövést mutatta. A hulla jobb combján egy áthatoló, gyógyulófélben levő lövési sérülés is volt. A testén igen sok tetoválás.

A másik hullán 3—4 cm-rel a bal fül mögött és ugyanannyival fölötte, körülbelül 1 cm átmérőjű seb, a jobb szemöldökív külső végénél pedig egy pengő nagyságú roncsolt seb volt. Előbbi a lött seb bemeneti nyílása. Szélén pörknyom nem volt található.

Az istállóba behatoló csendőrök csak egy pisztolyt találtak. Kétségtelen volt, hogy ettől a pisztolytól származtak a haláltokozó lövések. Később, az istálló alaposabb átkutatásakor még egy pisztolyt találtak az alom között.

A gonosztevők halálát okozó lövési sérülésekből arra lehetett következtetni, hogy az egyik go-

nosztevő — a fiatalabb — először agyonlőtte a cinkostársát, azután magát. Valószínűleg ez utóbbi meg akarta magát adni. Erre mutat az, hogy pisztolyát elrejtette.

A gonosztevők kilétét nem sikerült megállapítani. Azt azonban kétségtelenül megállapították, hogy azonosak voltak azzal a két gonosztevővel, akik Szabadbattyán határában Várfi őrmestert megsebesítettek. Az azonosságot kétségtelenül tisztázzák a következő körülmények:

A Várfi őrmester megsebesítése után menekülő gonosztevők eldobtak egy irattáskát. Ebben szlovák újságlap és egy cseh felírású kézfurdancs volt, 18 fűróval. A helyszínen megtaláltak két pisztolytöltényhüvelyt, melyek a gonosztevők pisztolyából származtak. Rögzítették a gonosztevők lábnyomát is. Az üldözés alatt többször rögzítették a menekülő gonosztevők lábnyomát és azok azonosak voltak a szabadbattyáni helyszínen rögzítettekkel. A menekülés alatt a gonosztevők többször követtek el bűncselekményt. (Betöréses lopásokat.) Az ellopott tárgyak az üldözés folyamán rendszerint megkerültek, mert azokat a menekülők vagy eldobták, vagy rejtekhelyükön visszahagyták. Az ártalmatlanná tételük színhelyén talált pisztolytöltényhüvelyek azonosaknak bizonyultak a szabadbattyáni helyszínen talált hüvelyekkel. Az egyik holttest zsebében 900 szlovák korona volt. (Tácon külföldi pénzt akartak becserelni.)

Az üldöző járőrnek az erdőrházhoz való érkezése előtt a gonosztevők elloptak ott, egy másik istállóban alvó cselédtől 70 pengőt. Ez a pénz is náluk volt.

A gonosztevők 21-ére virradó éjjel Bakonybél keleti szélén, a községtől mintegy 100 méterre levő kápolnába álkulccsal behatoltak. A helyszíni nyomok azt mutatták, hogy 21-én estig a kápolnában tartózkodtak. A kápolna oltárterítőjét és szőnyeget feldarabolták és lábukra csavarták. Így haestták el a kápolnát és Bakonybél egyik szélső házához mentek. Ott egy kamrát feltörtek és 2 pár bakancsot elloptak. Ezek ártalmatlanná tételük alkalmával a lábukon voltak.

Ilyen nagyszabású üldözés aránylag ritkán fordul elő s ezért szükséges, hogy az ilyen alkalmakat megragadva, a tanulságokat leszűrjük és megjegyezzük. Ezeket a legfontosabb tanulságokat soroljuk itt fel.

A gonosztevők menekülése, üldözése és ártalmatlanná tétele sok tanulságot nyújtott és sok, e téren szerzett tapasztalatot megerősített. Szembeszökő volt az, hogy a huzamosabban üldözött gonosztevő útját az elkövetett bűncselekmények jelzik. Erre — különösen télen — mintegy kényszerítve van, mert másként nem jut földélhez, élelemhez. Üldözés esetén tehát, ha az üldözötteknek nyoma vész, azt kell szorgosan figyelniük, hogy hol követnek el olyan bűncselekményt, amely a meneküléssel okozati összefüggésbe hozható. (Élelmiszer, ruha- és fegyverlopás, betörés.) Ilyenkor a lakosság figyelmét fel kell erre nyomatékosan hívni, hogy azonnal tegyen jelentést, ha kárára bűncselekményt követtek el.

Ha a leírt esetben az üldözöttek nem követnek el bűncselekményeket, vagy ha elkövetnek, de az üldöző erők arról tudomást nem szereznek, a menekülés biztosan sikerrel jár. Meg kell azonban jegyezni,

hogy a betöréseket ennél az üldözésnél is igen késedelmesen jelentették. Például a Papkeszin, Litéren és Pénzeskúton éjjel elkövetett betörést csak a rákövetkező napon 11 óra tájban. Pedig mind a három helyen távbeszélő állt rendelkezésre. E téren tehát a lakosságra ösztönözden kell hatni. Bizonyosan kedvezőbben alakult volna az üldözés, ha ezekről a betörésekről korábban érkezik jelentés. A bűncselekmény elkövetése az a pont, ahol a hálóból kiszökött menekülőnek újra nyakába lehet keríteni a hálót, ha a hírszolgálat jól működik.

Láthattuk, hogy az üldözésnél többször alkalmazott területlezárás egy esetben sem hozott eredményt. Ennek oka kétségtelenül az, hogy a lezárt terület a lezáráshoz felhasználható erőhöz viszonyítva mindig igen nagy volt. Ez az erő az üldözés végén 150 csendőr, 60 tűzér és 4 rendőr volt 4 rendőr-kutyával. Az üldöző erők többször lezártak olyan területet, amelyben a lezáráskor az üldözöttek biztosan benne voltak, de azok mindannyiszor kiszöktek onnan. Megállapíthatjuk, hogy a területlezárás csak akkor ígér biztos sikert, ha a lezárást végző csendőrök olyan sűrűn vannak, hogy a záróvonal minden pontját áttekinthetik. Nagy terület lezárásánál ez igen nagy erőt igényel. Hatványozódik a szükséges csendőrök száma, ha fedett terep lezárásáról van szó. Ilyen nagy erő úgyszólván sohasem áll rendelkezésre. Kisebberővel — különösen, ha nagy területről van szó — célszerűbb a közlekedési vonalak és lakott helyek — félreesők is! — szoros megfigyelése s ennek érdekében a hírhálózat alapos megszervezése. Ezt az üldözést irányítóknak kell végzetnie és kézben tartania.

Úgy területlezárásnál, mint bizonyos vonalak, pontok leszállászerű megfigyelésénél a járőrök rejtőzzenek.

Az üldöző erők többször végeztek átkutatást is. Ezek az átkutatások — az utolsót kivéve — mindig olyan területen folytak, ahonnan az üldözöttek már elmentek. Ezeknek sikertelensége tehát a területlezárások eredménytelenségének következménye volt. Az utolsó — Zirc, Bakonybél környéki — átkutatásnál hiba volt, hogy a Bakonybél közvetlen közelében lévő kápolnát senki sem kutatta át. Balszerencse, hogy a gonosztevők éppen ott voltak. Szolgálon ez okulásul arra, hogy — akár a házkutatásnál — a területek átkutatásánál se maradjon ki semmi. Ettől pedig csak a Nyomozástan által is annyira hangsúlyozott tervszerűség és alaposág óv meg bennünket. Az átkutatásról is készítsünk pontos tervet. Határozzuk meg azt is, hogy ki mit, — mely területet — kutasson át. Így minden átkutatandó pontnak lesz gazdája, aki tartja érte a hátát. Pontosan kiosztott feladatoknál a végrehajtás is ilyen lesz.

Tapasztalható volt az üldözés folyamán, hogy több járőr találkozásánál és együttműködésénél, amikor lényegében a járőrök egyesüléséről beszélhettünk, a legidősebb járőrvezető nem vette át a parancsnokságot. (Szut. 274. pont.) Ez itt-ott a szoros összműködés rovására ment.

Az üldözők hozzávetőleg 200 tötényt tüzeltek el. Ha figyelembe vesszük az üldözők számát, a hosszú időtartamot, valamint azt a körülményt, hogy a menekülők többnyire rossz látási viszonyok között és nagy távolságra bukkantak fel az üldözők szeme előtt, részben magyarázatát találjuk annak, hogy

ennyi löszér fogyott el eredménytelenül. Ilyenkor különösen fontos a tűzfegyelem. Ne tüzeljünk akkor, ha az eredményre nincs kilátás, de ha a találati valószínűség megvan, akkor nyugodtan, célzottan löjjünk. Emlékezzünk még itt arra, hogy a korszerű felszerelés milyen segítségünkre van. Ha akkor néhány füstgyertyánk lett volna, könnyűszerrel ártalmatlanná tehetjük volna az istállóban megbújt gonosztevőket.

Nem hagyhatjuk szó nélkül azt a hihetetlen szívósságot, amit a gonosztevők a menekülésnél tanúsítottak. 8 napon át, a legnehezebb terepen, zord időben, esőben, hóban, hiányos öltözetben, bűncselekmények elkövetésére kényszerülve menekültek a nagyszámú üldöző csendőr és a felriasztott lakosság elől. Ezenfelül az egyik gonosztevő (a fiatalabb) gyógyulófélben lévő lött sebet is hordott a combján.

Minden elismerést megérdemlenek az üldöző erő tagjai, akik a testi-lelki teherbírásnak igen nehéz próbáját állták ki ezzel a hatalmas teljesítménnyel. Csak így vált lehetővé, hogy a nyomában tudtak maradni az életüket kétségbeesve mentő, minden teher nélkül és rájuk nézve igen kedvező terepen menekülő gonosztevőknek.

PORTYÁZÁS

Megint egy év, újra egy, aztán megint egy, utána még egynéhány s kitelik belőlük az emberi élet. Az út első felében azt hisszük, hogy sohse lesz vége, a második felében pedig azt látjuk, hogy kurta és hepehupás kis ösvény az egész.

Hatvanig, hetvenig gyorsan el lehet sorolni a számokat, rövid ugrás az egytől. Ennyi évünk van s az évek egyenként alig észrevehetően tűnnek el a multba. Januártól decemberig csak tizenkét hónap s alig harapunk bele az elsejébe, már jelentkezik a harmincadika.

Így időben tehát rövid, semmi-idő az élet és a valóságban mégsem rövid. Aki tud vele bánni, annak egy év, egy nap, néhány perc is drúsan fizet. Ezek a napok és percek teszik az életet, nem a naptári évek. Jobb is lenne az életidőt azzal mérni, hogy ki, mennyi becsületos, hasznos munkát, mennyi jószándékú tettet, hány türelmes, okos percet tud felmutatni. Nem a sokáig tartó, hanem a tartalmában gazdag élet a hosszú élet.

Visszaemlékezni évekre és napokra, amelyek semmit sem kívántak tőlünk s amelyeknek nem is adtunk semmit, voltaképpén nem lehet, mert üres időbe az emlékezés nem tud gyökeret kapni, amire pedig emlékezni nem lehet, az annyi, mintha nem is lett volna. Olyan, mint az üres mozarab, amiről holnap már csak annyit tudunk mondani, hogy a moziban voltunk. Időnek két óra, életnek nulla.

Aki tehát hosszú életet akar, az ne a haszontalanul töltött éveket rakosgassa a perselyébe, mert kasszanításkor csak dohos levegőt talál benne. Aki sokáig akar élni, az éljen. Dolgozzon sokat, mert az élet tartalma elsősorban a munka. Vannak emberek, akik ezt nem vallják és nem is gyakorolják, de kevesen vannak. Az emberek zöme a munkát önmagáért keresi. Parancsoljuk meg a kubikosnak, hogy egy évig semmit ne tegyen. Néhány hét alatt megszökik, vagy ha nem, akkor beleromlik, megzülkik az élete a dolgoztalanságba. S ha a munkás is így

van vele, méginkább így azok, akik a sorstól magasabbrendű munkáležetőséget kaptak. Hiába mondják azok, hogy járadtak, de jó lenne már napotloyni. Ha egyszer rákerülne a sor, hogy kiveszik a kezük-ből a munkát, addig kilincselnek és kutatnak, amíg valami mást, akármit, de valamilyen munkát találnak megint. Mert a munka és az élet egy. Hogy miért van így, az mindegy. Így van s okos ember az ilyen iratlan, de mindennél hatalmasabb törvényeket nem kerüli meg. Aki megteszi, ráfizet.

Sok munka az sok élet. És még több — nem hosszabb, hanem több — az élet, ha másként is él hozzá az ember. Szép a pihenés órája, a megérdemelt pihenés tudata. A legjobb örömök egyike. Jóize jobban a szánkban marad, mint a nyársonsiült szalonnáé, pedig az is valami. Szép az okos könyv. Nyitja a szemet, viszi a képzeletet, gazdagít mások gondolataival és tapasztalataival. Annyi, mintha megduplázná az életünket.

Szép a nyárfalevél, csak meg kell látni. Ott ül a galy végén, rezeg a szélben s fölötte kéklük az ég. Néha egy cinke is odatéved s a napsütésben lepkék hajkurásszák egymást meg a mézet. Aki ezt meglátja és tavaszi napon egy-egy ilyen órát kap ajándékba az életől, az ebben az egyetlen egy órában is sokat él, talán örökké, mert testvére lett a nyárfalevélnek, részese a Mindenségnek s a szegény földi csavargó az örökélet ígéretével és ajándékával a tarsolyában nem számolja, mennyi évet élt, mennyit élhet még, hanem megy tovább a kincsével és lesz vége, amikor lesz, de gazdag volt és szép volt az ilyen élet. Nem számít a naptár.

Es élet az öröm, amit másoknak adunk. A lemondás, amit másokért vállalunk. A jószándékú tett, amivel lendítünk valamit a dolgon. Nem lehet felsorolni, hogy miből tevődik az élet, csak abban vagyunk bizonyosak, hogy nem időből. Ezért nem fontos, hogy szilveszterkor csendül a pohár, kapunk-e mi is valamit a kéményseprő maszatjából, meg a malac farkából.

Nem számít, nincs naptár, nincsenek évek, (hogy az asszonyok megdicsérik a portyázót), nincs mitől bücsüzködni szilveszter éjtszakáján és nincs minek nekirugaszkodni január elsején. Ez úgyse ér sokat. Aki tavaly ilyen volt, jövőre is ilyen lesz, hiába marad ki világos reggelig a vendéglőben. Ettől legfeljebb a szívverése lesz szaporább, meg a pulzusa. Aki csak a kályhától elindulva tud táncolni, az nem tud táncolni. Aki csak január elsejétől tud más életet kezdeni, az minden évben ezt csinálja.

Az élet egységes egész, nem fogad el dátumokat és borgözös fogadkozásokat. Talán szokatlan köszöntő ez újév hajnalán, de ez a hitünk, ha megköveznek is. Tessék élni egy életet. A naptárat hagyjuk a munkarend egyik eszközének, semmi másnak. Életünk törvényeit és útjait nem a nyomdában szabják meg az idősinálók, hanem megszabja azokat a magunk értéke, szorgalma, kitartása és megszabja a sors.

Szilveszter éjtszakáján sok pezsgősdugó durran, de még több házig fogadkozás. Sok babonás lélek megremeg. Okosabb dolog ezen az éjszakán is aludni, hogy legyen erő és tiszta fej a feladatokra, amik vannak elegenden. Így kell felfogni az évszfordulókat, mert így időtől függetlenül hasznos, okos, szép és becsületes, tartalmas, tehát hosszú az emberi élet.

A csúszós járdára homokot szórnak a portál gazdái. Két porta között van egy üres telek, kert a gazdája megbetegedett, nem intézkedett, ki gondozza a járdarészt, ami nem több tíz méternél.

A szomszédok ezt a tíz métert nem homokoztál be. Egy kislány elcsúszott, lába törött. Jogilag a Kér gazdája felel, tudjuk, de ettől a kislány bokája nem forrad össze.

Mindenben a jogi felelősséget keressük, az emberi felelősség alig jut szóhoz. Itt is a két szomszéd az igazi bűnös. Néhány maroknyi homok elegendő lett volna a tízméteres járdarésznek. Nem is kellett volna hozzá valami nagy szó, hanem csak egy kijózan gondolkodás.

Érdekes a dologban az, hogy a két szomszéd — akikkel beszélünk erről — egyáltalán nem érz magát hibásnak. Ezek szabályt álmodnak, szabályt esznek, szabályban fürdenek, szabályt imádkoznak ezek az emberek maga a megtestesült, önmagában élettelen, rideg, félelmetes, tehát ebben a formájában ostoba szabály. Ezek az emberek talán károsabbak, mint a szabályokat sértő ember, mert ez meg lehet fogni, de azt még érinteni sem lehet, hiszen a szabályt ők hajszálpontosan betartják.

Ezen a hajszálpontoságon csúszott el az a kislány és csúszik el sok más ember. A szabály szűkebb, de jól vigyázzunk: tökéletes szabály nincsen. Mindegyikhez hozzá kell adni a józan eszt, néha valamit a szívből is. A szabály önmagában holt dolog. Alkotója szellemet is öntött bele, de ezt az alkalmazó szellemének kell megtalálnia.

Rossz emberek azok ketten, akik a tíz méterre sajnálták a homokot, de nem tudják magukról, hogy rosszak. Egyáltalában nem is gondolkoznak ezen. Sem a jóérzés, sem az értelem nem szólal meg bennük. Gépek.

Sok a kétlábú gép. Szépen köszönnek, udvariasak, de gépek. Nincs bennük közösségi érzék és érzés. Körülbástyázzák magukat szabályokkal, mint a selyemhernyó a gubójával. Minden törvény és szabály forrása és célja, rendeltetése a közösségi élet kormányzása. Mindenre nem lehet paragrafust csinálni. Ha tehát valahol hézagos a szabály, akkor az emberek töltsek ki a szabályokat éppen a közösségi érzésükkel.

Ez nagyon hiányos, ráfér az önnevelés, meg a nevelés. Alkalom van rá bőven. Az őrsön is. Mi ezt bajtársiasságnak nevezzük és nálunk ez kötelező, mi tehát a polgármesterrel szemben e téren előnyben vagyunk. Egy kislány törött lába most beszédes igazolása annak, mennyire megmerevedne, mennyi ostobaságra vezetne, ha a közösség kötelező érzését nálunk a bajtársiasság rég meg nem valósította volna.

Jó lenne bevezetni a civiléletbe is. Lehetetlen szabályt alkotni rá? Nem tartjuk lehetetlenné, akármelyik kiváló jogászunk a sok közül negyedóra alatt papírra tudná vetni. Elnevezhetnék az emberiségesség szabályának s a megszegőkre magas büntetést kérünk.

Budapest olyan a nagyünnepen, mint az alvó, néma óriás. Csak vendéglőt, virágüzletet és patikát látunk nyitva. Aki szomszjas, ihatik s ha berug, virá-

got tűzhet a gomblyukába és megveheti az aszpirint a borgőz ellen. Egyebet ilyenkor nem lehet kapni Budapesten.

Virágüzlet, patika, rendben — de minek a sok kocsmá? Ahol ebédelnek, vacsoráznak, az szükséges, de hogy a harsogó söntés nyitvatartásához milyen közérdekek fűződnek, azt nem tudjuk.

Ellensége vagyunk a kimondottan ivó kocsmáknak. Aljasságok sűrített tömege történik bennük. Itt búcsúznak el az emberek erkölcsi érzékük utolsó morzsájától és bukszájuk utolsó fillérjétől. Vagyonok, szegényes bútorok, az utolsó párnák, a gyermeknek szükséges orvosságok, családi életek ezekben az ivópoklokban kerülnek kótyavetyére. Aljas indulatok itt virágzanak ki és öltenek határozott formákat, hogy cselekedetekké váljanak. Bűnök itt születnek meg legsűrűbben, ezek a poharas pultok a pokol előtornácai. Mi csendőrök ezt igazán tapasztalatból és hitelesen tudjuk.

Tudjuk, aztán mégis bemegyünk. Az úgynevezett fröccsre. Csendőr és a kocsmá, a fröccs! A topogó, mert ilyenben is láttak már csendőrt, pedig ezt az utasítás is tiltja. Azt mondja az olvasó, hogy nem minden topogó lebuja.

De az. Nekünk az, másoknak ne legyen az. Nagyon válogassa meg a csendőr a vendéglőt, ahova pohár borra bemegy, de inkább ne menjen be. S ha bemegy, siessen kifelé, amíg egyenesen jár.

Gyűlöljük a kocsmát, mert sok bajt csinál. Karácsonykor nagyon szúrta a szemünket a sok nyitott söntés, eszünkbe jutott a sok alkoholba fulladt csendőrélet.

A FINNEKHEZ

Irtá: VÁLYI NAGY GÉZA

Testvér! üvölt a téli fergeteg,
Északnak pokla zúdul ellened.
Titánok harcát vívod vakmerőn
A vértől ázott, fehér hómezőn.
Tűzhelyeidre halál réme ül,
S a próbát á'lod rendületlenül.
Isten veled van Suomi fia,
A kardod mellett ott a biblia!

Testvér! igaz ügyednek győzni kell,
A hősi lélek s hit csodát művel.
Regék, legendák, mondák népe vagy,
Segítőtársad: a hó és a fagy.
Egész világ ómulva néz rád,
Míg vérrel írod új Kalevalád,
Isten veled van Suomi fia:
A kardod mellett ott a biblia!

Dr. vitéz Nagy szds. felv.

Egy tábori csendőr naplójából

Irtá: BÁNFÖLDI GYÖRGY őrmester (Debrecen).

(5. Közlemény.)

Még jóformán meg sem barátkozott Tamara a gondolattal, már előállt egy gépkocsi. A gépkocsi-val érkező kísérője közölte, hogy 1 órai időt hagy a készülődésre, ezalatt öltözzék rongyos parasztszszonynak. A repülőtéren a politruk szobájába vezettek és bemutatták két társát. Az egyik egy 33 éves, partizán-iskolát végzett férfi, a másik egy 19 éves orvostanhallgató volt. Őt és a férfit hivatalból vezényelték a feladat elvégzésére, míg a leányt büntetésből. Az történt ugyanis, hogy egy szép napon a hadbíróóság vádirata alapján elfogták a leányt és bebörtönözték, mert az egyik t...-i kórházban egy sebesült orosz tiszt orvosságát véletlenül elcserélte és a tisztelet megmérgezte. A büntetés halálra szólt. Az ítélet kihirdetése után a bíróság közölte a leánnyal, hogy ha a feladatra vállalkozik és megoldja, a büntetését elengedik. Természetes, hogy a leány vállalkozott. Addig, amíg sor nem került a munkájára, börtönbe zárták. A repülőterre is a börtönből vitték.

A kölcsönös bemutatkozás után közölték velük, hogy éjjelkor indulnak. Tamara a parancsnok. A még hátralévő kb. két órát a politruk szobájában töltötték néhány katona társaságában mulatással. Be akarták vonni az orvostanhallgatót is, de azt szünet nélkül belső zokogás rázta, azért kérelmére felügyelet alatt pihenni küldték.

Éjjel előtt pár perccel a 40. orosz hds. hírszerző osztály sabotage csoportjának főnöke lépett be. aki összehívta őket. Az orvostanhallgatót föleskette és az eskü szövegét aláíratta. Ugyanakkor közölte a leánnyal, hogy ettől a perctől kezdve özvegy édesanyját és két kisleánytestvérét őrizetbe vették és árulás esetén a reá kiszabott halálos büntetést azokon hajtják végre.

Elérkezett az indulás pillanata. Maruza (az orvostanhallgatónőnek ez volt a neve) földreborulva sírógörcsök között kérte a főnököt, hogy engedjék elbúcsúzni anyjától és testvéreitől. Kérését teljesítették. A hangároknál rájuk szerelték az éjtőernyőt. Ivánnak — így hívták férfitársukat —

átadták az élelmiszeres zsákokat és neki egy lezárt borítékot azzal, hogy csak a földreérés után bonthatja fel. Beszálltak. Maruzát két katona tehetetlen bábként tette be a gépbe. A gép sítalpakkal startolt. Hamarosan a felhők fölé kerültek, hol a földön lévő vaksötétséggel szemben gyönyörű csillagfényes éjszaka volt. Kb. egyórai repülés után a navigátor utasította a pilótát, hogy szálljon a felhők alá. Itt már vaksötétség volt. Hamarosan azonban feltűnt a T-alakban meggyújtott öt kis tűz s a gép simán, tompított motorzajjal leszállt. Az egy-két méteres havon meg sem zökkentek. Amint megálltak, a gép személyzete azonnal a tűzfegyverekhez ugrott és várt. Pár perc múlva egy irányból villanylámpával morse-jeleket kaptak, amit a pilóta viszonzott. Egy-két izgalmas perc után a géphez egy férfi közeledett, akit a pilóta jelszó-jelhang bemondásával eligazított. Ez a férfi kiszállította őket a gépből. Ez alatt az öt kis tűz elaludt. A kiszállás után a gép azonnal startolt és elrepült.

A gép távozása után a férfi elvezette őket a közeli erdőbe egy bunkerhez. Amikor az erdő széléhez értek, a vezető partizán utasítására valamennyien fölvettek egy-egy sokágú fagallyat és azt maguk után húzva, külön-külön csapáson mentek tovább. A gally lábuk nyomát teljesen eltakarta, a gally nyomát pedig a finoman szitáló hó pillanatok alatt eltüntette.

A bunkerben csak egy férfit találtak, bár észrevehető volt, hogy percekkel azelőtt még sokan voltak ott. Elárulta ezt a földre szórt szalma és a levegőben vastagon gomolygó, újságpapírba csavart mahurka füstje. Az ott talált férfi mint parancsnok mutatkozott be s közölte velük, hogy ott teljes biztonságban vannak. Majd utasította őket, hogy fekjedjenek le, reggel a parancsot megkapják. Mielőtt lefeküdtek volna, fölbontotta a magával hozott levelet, amelyben az állt, hogy ha szerencsésen megérkeztek, a további parancsot a bunker parancsnokától kapják. Ha pedig valami oknál fogva nem találkoznak azzal, az ismert konspirációs utasítás értelmében keressen összeköttetést valamelyik partizánfőnökkel.

Még el sem aludtak, amikor először nyolc, majd öt főből álló csoport érkezett a bunkerbe. Mindegyiknél élelmiszer volt, amit a közeli falvakból hoztak. A főnöknek jelentették a partizánok, hogy kénytelenek voltak erőszakhoz nyúlni, mert a lakosság nem akar élelmet adni. Jelentették azt is, hogy megállapításuk szerint ez a megszálló magyar csapatok által kinevezett bíró intézkedése, akit megfenyegettek, hogy ha megegyezzen ellenállásába ütköznek, vagy árulást észlelnek, a falut fölgyújtják. Az emberek a szalmán ülve ettek, majd lefeküdtek. Ekkor tudták meg, hogy O. város alatti erdőben vannak.

Másnap egész nap a bunkerben voltak. Harmadnap reggel a parancsnok Ivánt magához hívta és átadott neki egy, a saját nevére magyarul és németül kiállított személyazonossági igazolványt, valamint az egyik magyar fogolytábor parancsnoka által kiállított elbocsájtó levelet, amelynek értelmében a közeli faluban lakott családját keresi fel. Ugyanakkor utasította, hogy menjen O...-ba. A város szélén van egy hatalmas lőszerraktár. Állapítsa meg, hogy hány tagból álló őrség őrzi, magyar-e vagy német és hány őrszemet állít. Estére térjen vissza.

Iván kb. 20 órakor visszaérkezett. A parancsnoknak négyszemközt tett jelentést.

Másnap délben a parancsnok Tamarát behívta a bunkerből nyíló kis szobájába (itt volt a rádió is) és a következő parancsot adta: Maruzát ma délután két partizán O...-ba kíséri. A várost a lőszerraktár felől közelítik meg. Amint a raktár közelébe érnek, a leányt kísérői durván megragadják s a raktár végén álló őrhöz viszik. Ott az őrnek kézzel-lábbal magyarázva mutogatják, hogy a nő ejtőernyővel érkezett orosz kém. Ők a közeli faluban laknak, onnan hozták. Tamara olyan távolságból kövesse őket, hogy amikor az őrhöz, sőt talán az egész őrség az esemény színhelyére csődül, akkor érjen a raktár mögé. A robbanóanyagot Iván és még egy partizán viszi. Amíg az őrség a raktár előtt Maruzáékkal lesz elfoglalva, az időzített szerkezetű, nagyerejű aknát helyezze el a fal tövénél és állítsa be úgy, hogy egy órán belül robbanjon. A titkos terv és parancs szerint ugyanis kb. ennyi időre kellett számítani, amíg a dolgról semmit sem tudó Maruza az őrséggel megérteti magát, és mielőtt még elárulhatná őket, a levegőbe repül az őrség Maruzával együtt. A másik partizánál lévő folyadékot az alacsony tetőre és az akna fölötti falra kellett még Tamarának öntenie. Ezt elvégezve, a leggyorsabban jöjjenek vissza. Úgy számították, hogy az őrség a Maruzát kísérő két embert gyorsan el fogja engedni.

Igy is történt. Maruza kis csoportja a mit sem sejtő leánnyal elindult. Utána pedig Tamara. Amikor azonban Maruza és kísérői a város alá értek, a minden izében reszkető leány nem bírta tovább és amint egy portyázó járőr mellé értek, odaugrott a járőrparancsnokhoz és sirva kérte, mentsék meg kísérőitől. A járőrparancsnok természetesen úgy Maruzát, mint kísérőit azonnal elfogta. Mindezt Tamara látta. Beismerése szerint fogcsikorgatva megfogadta, hogy tervét ennek dacára végrehajtja. A járőr Maruzáékát visszakísérte s Tamaráék követék őket a bozótban. Amikor a járőr a raktár elé ért, az őrségtől köztűzösközt kért, hogy a két férfit összekötözze. A kíváncsiság az őröket is ahhoz a sarokhoz csalta, ahonnan látták, hogy mi történik. Ez az idő Tamarának elég volt. A sötétedés leple alatt az aknát elhelyezte s az időzítő gyújtót egy félóra beállította. Ezután a kb. 5 liternyi, előtte ismeretlen folyadékot az akna fölé a falra és a tetőre öntötte. Az egész munka csak pár percig tartott. Utána teljes erővel menekültek. Kb. egy félóra múlva jó messzire egy magaslatra értek, hol megpihelve várták az eredmény bekövetkezését.

Nem kellett sokat várni. A halotti csendet egy mély, másodperceken át tartó, mindjobban erősödő, recsegésszerű robbanás rázta meg, utána hatalmas lángoszlop tört az ég felé. Kevés idő múlva megkezdődött a raktárban felhalmozott rengeteg lőszer robbanása. Tamara szerint valóságos pokollá változott a környék, ő ezalatt örömeiben táncolt a domhtetőn.

Sikerült, 1942. februárjában az o...-i lőszerraktár a levegőbe röpült. A romok maguk alá temették az őrséget s köztük a leányt, akit a hazája fölött uralkodó véreskezű hóhér vágóhídra küldött.

Még azon az éjszakán jelentették a bunkerből rádióon, hogy a parancsot végrehajtották.

(Folytatjuk.)

Csalók leleplezése.

Írta: KISS IMRE őrmester (Ujvidék).

A csantavéri őrs 1942. február 12-én távbeszélőn arról értesítette a topolyai őrsöt, hogy Lakatos János^a budapesti lakost csalások miatt őrizetbe vette s mivel az a gyanu merült fel, hogy a mi őrskerületünkben is követett el hasonló bűncselekményeket, átvétele végett járőr kivezenylését kérte.

Őrsparancsnokom Kádár József csendőrrel engem vezényelt szolgálatba. Én voltam a járőrvezető.

Lakatos Jánost átvettük a csantavéri őrs járőrtől és részletes igazoltatás végett a topolyai községházához kísértük.

Lakatos az Országos Siketnéma Otthon megbízottjának mondotta magát és az Otthont ábrázoló képek eladásával foglalkozott. A vásárlóktól beszedett vételárat és az adományokat a gyűjtőiveknél szokásos rovatozású kimutatásba foglalta.

Feltűnő volt, hogy a kimutatás szabálytalan vonalozással és tintairónnal készült, a képek alján feltüntetett 1 pengős ár pedig legtöbb képről le volt vágva. Lakatos arcképes személyazonossági igazolványának belső oldalán ezt a géppel írt szöveget olvastuk: „Szabó János kiküldöttünk pénz felvételére is jogosult”. Aláírás és alatta: „az Országos Siketnéma Otthon elnöke”. Gyanúnkat az is alátámasztotta, hogy Lakatos Topolyán nagyobb összegű pénzt gyűjtött és az általa készített kimutatásra csak 5—6 adakozó nevét tüntette fel. Mivel a kimutatásnak semmiféle hivatalos jellege nem volt, az összeggyűjtött pénzt nemcsak részben, hanem teljes egészében is megtarthatta magának, mert ilyen kimutatást annyit készíthetett, amennyit akart.

A képeknek hivatalosan megállapított ára volt s azt nyilvánvalóan azért tüntette el, mert a képekért nagyobb árat szedett. A megbízatásáról szóló igazolvány nem volt lebélyegezve, a szöveget tehát ő, vagy más valaki is rágépelhette és utána az Országos Siketnéma Otthon elnöke nevét is aláírhatta. Abból pedig, hogy csak néhány adakozó nevét vezetett be a kimutatásba, arra következtethettünk, hogy a fel nem tüntetett összegeket eltulajdonította.

Erre vonatkozólag azt adta elő, hogy ezeket az adományokat egy másik kimutatással szedte össze és az összeggel az Országos Siketnéma Otthon elnökénél már elszámolt.

Gyanúsított tagadása és az a körülmény, hogy igazolványa alapján a délvidéki városokban és községekben a rendőrkapitányságoktól, főszozolgabiraktól és a községi jegyzőktől a gyűjtésre, illetve képek terjesztésére mindenütt kapott engedélyt, nem tévesztett meg bennünket.

Mivel a már ismertetett adatok ellene szóltak, állításainak ellenőrzése végett Budapestre utaztunk vele. Amikor a Főkapitányságon jelentkeztünk, megtudtuk, hogy Lakatos a budapesti rendőrség testisértés miatt körözi.

Egy detektív kíséretében felkerestük az Országos Siketnéma Otthon elnökét, akinek átadtam Lakatos igazolványát és megkérdeztem, hogy ismeri-e gyanúsítottunkat. Az elnök kijelentette, hogy az igazolvány hamis. Lakatos nem áll az Otthon alkalmazásában, tehát jogtalanul terjesztette a képeket.

^a A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Közölte még azt is, hogy a képeket vidéken csak iskolákban szabad eladni s azokat a tanulók értékesítik, a befolyt pénzt pedig a tanító küldi el pénzes utalványon az Otthon címére.

Ezek után Lakatos mindent beismert. Előadta, hogy összeköttetésben áll egy Székes Ferenc nevű emberrel, aki az Országos Siketnéma Otthon ügynöke. Tőle kapta az igazolványt és az látta el képanyaggal. A kimutatást saját maga készítette és az összeggyűjtött pénzen megosztottak. A képek aljáról azért vágta le a hivatalos árat feltüntető szöveget, hogy drágábban is eladhassa. Többször előfordult, hogy képenként 8—10 pengőt szedett be.

Székes Ferencet is őrizetbe vettük és irataival együtt az Otthonba kísértük. Kiderült, hogy őt sem bízták meg a gyűjtéssel, ő is visszaélt a Siketnéma Otthon nevével. Beismerte, hogy a képek terjesztését és ezzel kapcsolatosan a jogtalan gyűjtéseket már jó pár éve űzi. Olyan jövedelme volt, hogy gépkocsit is vásárolt és azon járt vidéki gyűjtő útjaira. Hogy a feltűnést kerülje, a képek egy részét az iskolákban adta le, de ilyenkor saját részére is gyűjtött. Lakatos vallomását egyébként mindenben megerősítette.

A nyomozás lefolytatása után mindkét gyanúsítottat elfogtuk és közokirathamítás, csalás és sikasztás büntette miatt átadtuk a szabadkai kir. ügyészségnek. Székes 5, míg Lakatos 4 havi fegyházbüntetést kapott.

Leírt esetem is bizonyítja, hogy a személyazonosság igazolására felmutatott okmányok átvizsgálásánál milyen fontos az óvatosság és körültekintés. Ezen a téren soha nem lehet elég óvatos a csendőr. Feltétlenül szükséges, hogy a legkisebb gyanu esetén is utána járjon az igazolványok és egyéb igazoló iratok hitelességének. Sokszor egy egyszerű telefonbeszélgetéssel elintézheti ezt.

EMÉKEZZÜNK!

Benke József pomázi őrsbeli csendőrt 1884 január 4-én Izbégen a lázongó néptömeg megölte.

Takács Ferenc szablyai őrsbeli csendőr és Gá Gyula csurogi őrsbeli próbacsendőr, szerb partizánokkal vívott harcokban, 1942. január 4-én elesett.

Dedlinszky József 2. oszt. őrmestert, a kövesligeti őrs parancsnokát ellenszegülő rutének Kövesligetén 1919 január 5-én agyonlőtték.

Müller János szolnoki őrsbeli csendőr Beratbar Albániában, 1917 január 6-án maláriában meghalt.

Bárófi István trsztenai őrsbeli alőrmestert eg szerb komitácsi 1917 január 7-én Selance-n agyonlőtték.

Nagy Lajos csurogi őrsbeli tiszthelyettes, szerb partizánokkal vívott harcokban, 1942. január 7-é elesett.

Hercsel Márton etyeki őrsbeli csendőr menekü bűntettes üldözése alkalmával Etyeken, 1927 január 10-én saját szuronyába esett.

Galaba József ózdi őrsbeli csendőrt kincstári pénzállomány fedezete alkalmával 1908 január 12-é Ózd és Bánszállás között rablók agyonlőtték.

Nagy Imre alpári őrsbeli csendőr, címz. őrmester az orosz harctéren szerzett betegségében 1916 január 12-én Kecskeméten meghalt.

Szabó József 2. oszt. tiszthelyettes, a szerencsi őrs parancsnoka, veszélyes gonosztevővel harcolva elesett Mádón, 1924 január 12-én.

Szász Bálint csikmenasági őrsbeli népfelkelő tizedes, mint járőrvezető, járőrtársának a szuronyába szaladt, minek folytán 1917 január 13-án meghalt.

Varga József borcsai őrsbeli csendőr csónakon való portyázás közben 1912/1913. telén a Dunába esett. Így szerzett betegségében 1913 január 13-án Pancsován meghalt.

Kótai Lajos csorvási őrsbeli csendőr, mint tábori csendőr, a Szovjet elleni háborúban, 1943. január 13-án hősi halált halt.

Hírszerzés és kémelhárítás.

Írta: FERENCZY ÜDÜN alezredes.

I.

A ma nagy világháborúja a meglepetések jegyében kezdődött, abban folyik s bizonyára abban is fog befejeződni.

A háború már eddig is megmutatta, hogy a jól sikerült meglepetés mennyire megzavarja az ellenség terveit. Megfosztja őt a tervszerű rendszabályok alkalmazásának lehetőségétől, csapataira pedig megfélemlítőleg, bomlasztólag hat.

A meglepetéseknek sikere a jól irányított felderítésen, a hírszerzésen, de éppen így az ellenség felderítés eredményes elhárításán is nyugszik. A meglepetések sikerének feltételei tehát a hírszerzés és a kémelhárítás.

Ezek a mozgatóerői minden hadművelet megkezdésének és végrehajtásának. Hiába a legjobb felkészültség, az elszántság és hősiesség, ha az ellenséges helyzet ismeretlen. Fejjel a falnak rohanni nem lehet!

Hiába a részletekig pontosan kidolgozott terv, ha azt kellőképp nem védtük meg. Ha az ellenség tudomására jut, veszélyeztetve van a siker.

Azok a nagy eredmények, amelyek 1936. év óta szemeink előtt játszódtak le, egytől-egyig mind a meglepetésnek voltak köszönhetőek.

A Ruhr-vidék visszacsatolása a Német birodalomhoz és Ausztria csatlakozása, előkészületeket tettek szükségessé. Ezeket az előkészületeket a siker érdekében titokban kellett tartani. S hogy mennyire sikerült a titoktartás, azt az eredmény megmutatta.

1938. évben felszámol Cseh-Szlovákia.

1939. évben Lengyelország — egy 36 milliós nemzet — 18 nap alatt térdre kényszerül. Ez a villámháború a harcéljárásban, a fegyverzetben, a térben és időben hozott óriási meglepetéseket. Ervényesült a nagyszerű titoktartás és az ellenfél előkészületeinek, mozdulatainak tökéletes felderítése.

1940. évben a meglepetések északra csapnak. A német haderő 24—48 óra leforgása alatt megszállja Dániát. Majd az egyesült angol-francia és a német tengeri-, légihaderő, versenyt futva egymás-

sal, rohannak a nagy cél felé, a győzelmi pálmáért, Norvégia birtoklásáért. A német hírszerzés megállapítja ellenségeinek szándékait, terveit, viszont leplezve, megvédve saját előkészületeit, alig 8—10 órával megelőzi ellenfeleit. Magához ragadja a kezdeményezést, új harcéljárásával, tengeri és légi haderejének tökéletes összműködésével, jól alkalmazott hírszerzésével, mint győztes kerül ki a nagy versenyből. A meglepetés újból megtermi a gyümölcsét, a győztes német haderő rövid idő alatt, messze 1000 km távolságban az anyaországtól, Narviknál kitűzi a győzelmi zászlót.

A meglepetések sorozata innen nyugatra csap át. A német haderő megelőzi ellenfeleit abban, hogy a Ruhrvidéket elfoglalhassák. Megindítja nagy támadását. Pár nap alatt megsemmisíti Hollandiát, majd Belgiumot. Áttöri a bevehetetlennek hitt francia erődítési vonalakat, elfoglal hatalmas erődítményeket, kettészakítja a francia hadsereget, majd rövid idő alatt térdre kényszeríti. Az angolokat kitűzi az európai szárazföldről.

A bevehetetlennek hitt hatalmas Eben-Emael belga erődöt 24—48 óra leforgása alatt birtokba veszi. S hogy ez sikerült, tisztán a hírszerzésre vezethető vissza. A németek még a békeévek alatt az erőd gyenge és erős pontjait felderítették, akkor, amikor annak építésénél német tisztak, mint kőművesek, malterhordozók és napszámosok dolgoztak. Nem lehet csodálkozni tehát így azon, hogy egy bevehetetlennek hirdetett olyan erődöt, amelyet 1000 belga katona védett, 180 ejtőernyős német katona, mindenesetre hősiességgel, máról-holnapra elfoglalt.

Hasonló körülmények játszódtak közre a Maginot-vonal áttörésénél is.

A rohanó események nem kerülnek el Dél-Európát sem. 1941. évben a nagy meglepetések itt tárnak a világ bámuló szeméi elé. A tengelyhatalmak súlyos csapásai alatt pár héten belül megsemmisül Jugoszlávia, utána Görögország, majd Kréta szigete kerül német uralom alá.

E sorozatos meglepetések sikerét, a hősiesség mellett, a tökéletes hírszerzésben és kémelhárításban, az előkészületek titokban tartásában és új harcéljárás alkalmazásában kell keresnünk.

Ezekben az években a meglepetések korszaka részünkre is meghozta a sikert.

1938-ban a Felvidék egyrésze kerül vissza, 1939-ben csapataink visszaszerzik Kárpátalját, 1940-ben Észak-Erdély újra a mienk, 1941-ben a Bácska tér vissza.

A honvédség, ezeréves multunkhoz méltóan, mindenkor beváltotta a hozzáfűzött reményeket.

1941-ben a meglepetések Keletre csapnak. A tengelyhatalmak és szövetségeseik megelőzik a szovjet gőzhengernek Európát elsöpörni készülő törekvését. Az eddig csak őrt álló szövetséges haderők támadásba mennek át, sorozatos meglepetést okozva az oroszoknak és szövetségeseiknek. Itt teljes valóságban mutatkozik a meglepetés térben, időben, harcéljárásban, az erők milliós tömegében, az anyag elképzelhetetlen mennyiségében, fegyverekben, páncélos fegyvernemek tömegcsatáiban, hadseregek megsemmisítésében, győzelmes előnyomulásokban.

Itt száguldozott a magyar hagyományokra büszke gyors seregtestünk, bejárván az ősi hazát,

Etelközt és Lebediát. Itt aratta egyik dicsőséget a másik után, tanubizonyságot adván az ezeréves magyar hősiességről.

A keleti háború kitörése óta, még fokozottabb mértékben lépett előtérbe a hírszerzés és elhárítás, s ennek során nemcsak mi szolgáltunk ellenségeinknek meglepetéssel, de ők is nekünk.

Háborúban nemcsak győzelem és előnyomulás, hanem visszacsapás is van. Ez nem jelenti azt, hogy a hírszerzésünk, vagy az elhárításunk ilyen időszakokban rosszul működik, azt azonban el kell ismerni, hogy az ellenség sikereinek is egyik főoka a hírszerzés és előkészületek titokbantartása.

Láthatjuk, hogy a jól előkészített és titokban tartott meglepetések döntő eredményeket érhetnek el, hadseregeket semmisíthetnek meg és államokat törölhetnek le a térképről, úgy szólván máról-holnapra.

II.

Ma a totális háború, a totális védelem korában élünk, ami nem egyéb, mint a nemzet összerejének a háború szolgálatába való teljes beállítása.

Ha ezeket az erőforrásokat vizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy azokat az állami élet négy tényezőjében kell keresnünk.

1. A politikai élet terén a kül- és belpolitika irányában, más államokkal kötött szövetségek, fegyverbarátsági, semlegeségi és kultúregyezmények alakjában s nem utolsósorban az állam belpolitikai nyugalmában.

A külpolitika terén az államok igyekeznek szövetségeseket, fegyverbarátokat szerezni, jóindulatú semlegeseket megnyerni, hogy azok a nagy harcban fegyverrel, anyagilag, erkölcsileg támogassák. Szerződésben biztosítják ezeknek az államoknak a barátságát. Ezeket a szerződéseket az érdekelt felek titokban tartják, az ellenséges államok hírszerzői pedig igyekeznek ezeknek a birtokába jutni, hogy meglepetések ne ériék államaikat.

A belpolitikai nyugalom és annak tisztasága az állam életében döntő befolyást gyakorol az úgynevezett belső arcvonalra. Akkor, amikor a nemzet élet-halál harcát vívja a harctereken, amikor a lét vagy nemlét játssza a főszerepet, a politikában nyugalomnak kell lennie. Félre kell tenni mindenféle pártoskodást, csak egy cél — a közös cél — lebeghet szemelött, a győzelem.

E téren szomorú tapasztalataink vannak az 1914—1918. évi nagy háborúból.

2. Gazdasági téren az ipar, kereskedelem, nyersanyagtermelés, állattenyésztés stb. beállítása a hadsereg szolgálatába; ipari üzemek teljesítőképessége, munkás-kérdések, kivitel, behozatal stb. az erőforrások.

A hadsereget, az ütőerőt táplálni kell. Ezt a táplálékot az ipar, a kereskedelem, a gazdasági élet adja.

A háborút nem lehet máról-holnapra megindítani, ahhoz hatalmas előkészületek szükségesek. Biztosítani kell a hadsereg összes szükségleteit, az élelmet, a felszerelést, fegyverzetet, lőszert, a szállítóeszközöket.

Hosszú hónapok, évek munkája kell ehhez és mindent a legapróbb részletekig ki kell dolgozni: milyen anyagot honnan vegyünk, ki állítja elő és

mennyit, hol fogjuk tárolni, melyek azok a gyárak, amelyeket hadianyaggyártásra át lehet alakítani, mennyi munkást lehet azokban foglalkoztatni stb. stb.

Hogy ez az előkészület feledésbe ne menjen s adott esetben óramű pontossággal működjön, irásba kell foglalni. Ez az országmozgósítás terve, ami szigorú titok, amit minden állam hét lakat alatt őriz. Természetes, hogy ezekhez az előmunkálatokhoz az ellenséges hírszerzés igyekszik hozzájutni.

3. Néplélek terén a hangulatban, az állampolgárok fegyelmében, áldozatkészségében, a haza iránti hűségben, a politikai élet tisztaságában, kívülről jövő bomlasztási és izgatási törekvésekkel szembeni ellenálló erejében, a társadalmi osztályok közötti egyetértésben stb. rejlik a nagy cselekvésekre képesítő erő.

Az állam a polgárok egyedeiből tevődik össze. A polgárok áldozatkészsége, fegyelmezettsége, kitartása, haza iránti hűsége, hangulata, lelkiisége olyan tényezők, melyek különösen a belső arcvonalon döntő befolyást gyakorolnak a háború kimenetelére.

Mostanában sokat hallunk beszélni az idegháborúról. Ez a belső arcvonal háborúja. Itt is meg lehet nyerni a háborút, de el is lehet veszíteni. A lelki-erő, a hazaszeretet, a hit kérdése az egész!

Ebben a háborúban a hírverés (propaganda) egyik igen fontos harceszköz, mely lelki rombolás formájában igyekszik hatni rémhírek, tévtanok elhíntésével. Igyekszik bizalmatlanságot kelteni a vezetők iránt, meglazítani a fegyelmet és ezen keresztül romlásba, pusztulásba taszítani az egész nemzetet.

(Folytatjuk.)

NYELVMŰVELÉS

Ebben a rovatban beszédünknek és írásunknak azokat a leggyakoribb hibáit tesszük szóvá, amelyeket mindenképpen kerülnünk kell. Jegyezzük meg jól őket.

7.

Hibásan használt névutók.

Által.

Az által névutót ilyen módon szokták használni: Ellopása bemászás által történt. A gyanúsított által leadott lövés. A hivatal által szerkesztett szolgálati utasítás. Az általuk ajánlott útírány. Mi ebben a kivetni való? Az, hogy a fönthebbi mondatok egyikében sem közvetítő — többnyire személy, olykor tárgy vagy elvont fogalom — végzi a cselekményt. Mára pedig nyelvünk az által névutót csak ebben az esetben használja. A helyes kifejezésre bőszeges választéket találunk. Mindenekelőtt a -val, -vel eszközhatározó ragot, pl. bíróval, tanúval, eskűvel. (Mássalhangzó után hiányzik a rag v-je, helyébe a megnyújtott tövégi mássalhangzó kerül: nyomozással, gyanúsítottal, csendőrrel.) Helyesen tehát ezt mondjuk: Ellopása bemászással történt, egyszerűbben: úgy lopta el, hogy bemászott. Vagy igei jelzős szerkezettel: A gyanúsítottak leadta lövés. A hivatal szerkesztette szolgálati utasítás. Határozórag személynévvel pedig így: A tőlük ajánlott útírány.

Az által használata tehát akkor helyénvaló, ha a cselekményt közvetítő végzi. Szemléltetésül átalakítjuk példáinkat úgy, hogy közvetítő legyen bennük: *Ellopása nem közvetlenül, hanem a megszőkött fegyenc által történt. A lövést a gyanúsítottak az eltűnt társuk által szerzett fegyverrel adták le. A parancsnok megküldte a minisztérium által szerkesztett szolgálati utasítást. Az útirányt kiküldöttük által ajánlották.*

Névutónknak használata azonban közvetítő végzte cselekmény esetében sem mulhatlanul szükséges. (Ebben a mondatban nincs nyelvtani értelemben vett közvetítő.) Ilyenkor is — már a változatoság kedvéért — használhatjuk az igei jelzős szerkezetet, a határozórag személyragos alakját vagy más szerkezetet. Például: *Ellopása nem közvetlenül történt, a megszőkött fegyenc volt a tettes. A lövést a gyanúsítottak az eltűnt társuk szerzette fegyverrel adták le. A hivatal megküldte a minisztérium szerkesztette szolgálati utasítást. Az ajánlott útirányt kiküldöttük közölte.*

Mint sok más esetben az által használatában is azt látjuk, hogy nyelvünk bőségszaruja sutba kerül azért, hogy holmi szegényes idegen német-példát kövessünk.

Mellett.

Evvel a névutóval is sokszor németesen élnek. Pl. *Nagy részvét mellett temették el. A kémkedési pört zárt ajtók mellett tárgyalták. Az ellenség csak föltétel mellett adta meg magát. Az őszinte részvét nem mellette, hanem vele van. Arról a kémkedési pörről, amelyet zárt ajtók mellett tárgyalnak, még a verebek is csiripelnek. Ha az ellenség föltétel mellett adja meg magát, semmi hasznát sem látja a föltételnek. Helyesen így szerkesztjük meg mondatinkat: Nagy részvéttel temették el. A kémkedési pört zárt ajtók mögött tárgyalták. Az ellenség föltétellel adta meg magát.*

Belül.

Névutónkat mind a régi nyelv, mind a népnyelv csupáncsak helyhatározó jelentéssel használja. Helyes tehát: *A köfalon belül palánk épült. Nem a tanyán, hanem a község területén belül lakik. A kerítésen belül ásta el a lopott holmikat. Hibás azonban a belül-nek német kaptára időhatározó jelentéssel való alkalmazása. Ennek a használatnak legjellegzetesebb formája a hivatalos nyelvben található: *nyolc napon belül.**

Színnyei József, a nemrég elhunyt nagy nyelv-tudós találóan mutat rá a magyar észjárás egyik sajátosságára: ami a németnek *nyolc nap*, a franciának *meg tizenöt nap*, az nekünk *egy hét meg két hét*. A *nyolc (tizenöt) napon belül* e szerint kettős idegenszerűség. Azt kell mondanunk, hogy *egy (két — nem kettő! —) hét alatt*.

Egyesek azért használják a *nyolc napon belül* szerkezetet, mert azt hiszik, hogy az *egy hét alatt* folyamatos, vagyis nyolc napig tartó ténykedést jelent. Ez a vélekedés téves. A megszakítás nélküli cselekvés kifejezésére ugyanis nem az *alatt*, hanem az *át* névutó szolgál. Pl. *Két napon át esett. Az egész esztendőn át távol volt otthonától. Mást jelent a kivezenylés ideje alatt havazott, mást a kivezenylés idején át havazott.*

Loványi Gyula.

HÁROM ÉRDEKES NYOMOZÁS

Írta: FINTA IMRE százados.

I.

A SARKADI GYILKOSSÁG.

(1. számú közlemény.)

1941 március 6-án 8 óra 45 perckor a sarkadi őr a debreceni nyomozó alosztálynak távbeszélőn a következő jelentést tette: „Ma virradóra Gádor Sándor 34 éves sarkadi lakos és 31 éves feleségét lakásukon, 10 éves fiukat pedig az utcán, szétroncsolt fejjel, vértócsában, agyonlőve, holtan találták. A tettesek ismeretlenek. A helyszínt változatlan állapotban őrzöm. Helyszínelő és nyomozó járőr kivezenylését kérem.”

A hármasság híre a fővárosi és vidéki napilapok útján az egész országban elterjedt és feszült érdeklődést, Sarkad lakosaiban pedig nyugtalanságot váltott ki. A nyomozó alosztály és a megerősített sarkadi őr nagy erővel fogott hozzá a kegyetlen bűntény tisztázásához.

Az ügy nyomozására a debreceni nyomozó alosztálytól kivezenylt járőr és helyszínelő, valamint az őr járőrei a gyilkosság helyszínén a következő állapotot találták:

A) Általános leírás.

Az épület, melyben a bűncselekmény történt, Sarkad községben, a Sarkadkereszturi-utca 4. szám alatti telken épült és sértett tulajdona.

(L. 1. sz. képet.)

Az épület 17 méter hosszú, 6 méter széles, 2 lakószobából, 1 előszobából és egyéb mellékhelyiségekből áll. Az épület utca felőli vége az utcai kerítéstől 2 méterre van. Az utcai kerítés 160 cm. magas, alján deszkából, felső $\frac{2}{3}$ -ad részén drótból készült. Az utcai kerítés meghosszabbításában gyalogajtó, attól jobbra szekérkapu, mindkettő 160 cm. magas, deszkából készült. Az épület hosszában az udvar felől 14 méter hosszúságban 150 cm. széles, félig nyitott tornác van. A tornác 80 cm. magas deszkakerítéssel van elkerítve, melyen az előszoba ajtóval szemben egy bejárati ajtó van. Az ajtó belül-

*. A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

1. sz. kép.

ről akasztóval volt beakasztva. A tornácra egy ajtó nyílik az épület utca felőli végén levő kamrába. Az éléskamrában különféle háztartási tárgyak, azonkívül zsákban kenyérliszt, egy másik zsákban szemes tengeri, egy fehér tarisznyában nullás liszt. A tornácra ajtó nyílik az előszobába és a nyári-konyhába. A nyári konyha ajtaja lakattal volt bezárva. Hogy az előszoba ajtaja be volt-e zárva, vagy nem, megállapítani nem lehetett. Sértett állítólag belülről tolozárral szokta bezárni éjjelre. Az előszoba ajtaja felső harmadában üvegezett, zár felőli oldalán egyik (15×20 cm. nagyságú) üvegtábla kitérve. Az üvegtábla helyén benyúlva, a tolozárát könnyen ki lehet nyitni. Az üvegezett részen belülről függöny van.

Az előszobán (az ajtón belépve) jobbról, közvetlenül az ajtó mellett, egy ruhaszekrény van, mindkét ajtaja teljesen nyitva. Mindkét ajtóra női és férfi kabátok felakasztva. A szekrényben női és férfi ruhanemű. Van még az előszobában egy asztal asztalterítővel, az asztalon egy üvegcancsó, szétszórta fényképek és képeslapok. Egy polcos állványon konyhai edények és befőtt üvegek, egy tükörasztalon különféle porcellán tárgyak, egy mosdóállvány, melyről a mosdótál hiányzik. Végül egy veder, félig vízzel és a földön több cserép virág.

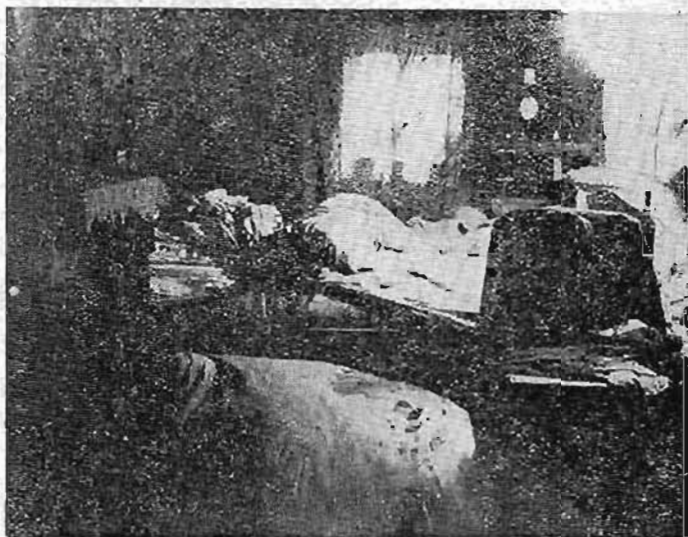
Az előszobából egy ajtó nyílik az utcai, egy pedig az udvari szobába. Az udvari szoba ajtaját az előszobában leírt ruhaszekrény félig elzárja, így a bejárat csak az ajtó felerészén lehetséges.

Az udvari szobában egy használaton kívüli ágy, rajta különféle tárgyak, továbbá egy asztal, rajta élelmicikkek és egy szekrény, melyben különféle tárgyak vannak.

Az utcai lakószoba 460 cm. hosszú, 350 cm. széles. Utca felől két, az udvar felől egy ablaka van. Az ablakok belülről fordító zárral vannak bezárva, mindegyik ablak belülről függönnyel van ellátva. A lakószobában két ágy, az ágyak végénél egy dívány, egy tűzhely, egy asztal, egy szekrény, egy kisebb szekrényen egy rádió és 4 darab szék van. A bűncselekmény elkövetése után talált helyzetből következtetve, sértett és családja a szobában aludtak.

2. sz. kép.

3. sz. kép.

Sértett lakásával szemben, az utca tulsó oldalán, 50 méter távolságra van a sarkadi Olvasó Népkör épülete, (ez előtt találták meg sértett fiának holttestét). Ennek utcai kisajtaja belülről be volt zárva. Az épület udvarfelőli, hátulso részén levő egyik lakásban aludtak, az utcai lakásban senki sem tartózkodott.

B) A bűncselekmény elkövetése után.

A sértett lakóházának utcai kisajtaja behajtván ugyan, de nem kilincsre betett állapotban volt. A tornác és az előszoba ajtóit is csak behajtván voltak. A tornácra a földön feküdt id. Gádor Sándor holtteste, vértócsában. (L. 2. számú képet.)

A holttest mellett egy kis szék, amellelt egy veder, ebben sertés eledel (moslék). (Ezek a tárgyak valószínűleg a bűncselekmény elkövetése előtt is ezen a helyen voltak.) Az előszobában, az udvari szobában, valamint a tornác végében levő éléskamra helyiségben látszólag semmi elváltozás nem észlelhető. A tornácra nyíló nyári-konyha ajtaját lakattal bezárva, sértetlenül találták. Az utcai szoba ajtaja behajtott állapotban volt. A szobában a villany égett. Az ajtón belépve, jobbról, a földön egy mosdótál volt, benne véres víz. Az ágyon keresztül Gádor Sándorné holtteste feküdt vértócsában. (L. 3. számú képet.)

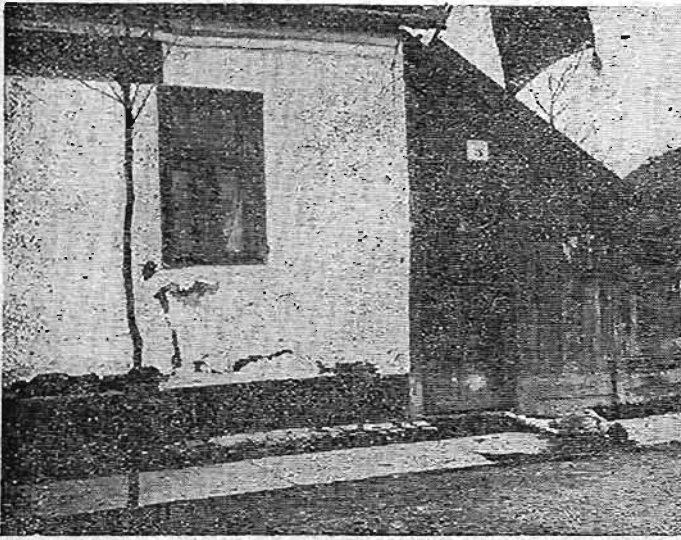
Az ágyakon levő ágynemű véres. Az ágyon dulakodás nyoma, az egyik ágyon volt dunna véres, az ágy mellett a földön. Az, hogy a szobából hiányzik-e valami, egyelőre nem volt megállapítható.

Ifj. Gádor Sándor holttestét az Olvasó Népkör épülete előtt, a járdán találták vértócsában. (L. 4. számú képet.)

A sértett lakásától az Olvasó Népkör épületéig vércseppek vezettek. Ifj. Gádor Sándor holttestétől a község piactere felé haladva, a járdán szintén lehetett vércseppeket látni.

Részletes adatok.

A) Az Olvasó Népkör épületének utcai bejárati kisajtaja előtt a járdán, fejjel az út felé, hanyatt fekszik ifj. Gádor Sándor holtteste. A jobb lába az utcai kaputól 20 cm-re egy vízlevezető lyukban, ki-

4. sz. kép.

nyújtott lábheggyel, a bal láb pedig kirsé behajlított állapotban. Feje a cementjárda szélét érinti, mindkét karja a test mellett. A holttesten ing és rövid alsónadrág. Az ing vérrel szennyezett.

Az utcai kapu vaskilincsen száraz vérnyom, az ajtószeglet deszkáján 15 cm. hosszú, 2 cm. széles vérfolyás nyoma. A küszöbön több vércsepp, az ajtó melletti deszkakerítésen hasonló nagyságú vérnyomok. A holttest felső testrészétől jobbra és balra, valamint a fej körül 30×40 cm. körzetben sűrű alvadt vér.

B) Id. Gádor Sándor lakásának utcai kisajtaja melletti kerítés felső részéből 60 cm. hosszú, 10 cm. széles deszkadarab le van törve. A kerítés külső részén sáros bemászási nyomok láthatók.

A kerítés alatt az udvarban egy eléggé használható, 30 cm. hosszú, 7½ cm. széles talpú, 8 cm. hosszú és széles sarkú lábbelit viselő egyéntől származó lábnyomot találtak. A lábnyomot gipszsel kiöntve biztosították.

C) A tornác bejárati ajtaja előtt az udvaron egy, levente puszába való, 6-mm-es töltényhüvelyt találtak. A hüvely hátsó, peremes részén egy M betű van. A perem szélén egy régi- és egy újkeletű ütőszeg becsapódási hely látszik.

A tornácajtón belépve, jobbkéz felől a tornácban fekszik vértócsában id. Gádor Sándor holtteste. (L. 2. számú képet.) A holttest baloldalán fekszik, arccal az udvar felé. Balkarja baloldala alatt behajlított állapotban, jobbra pedig a fejtől 15 cm. távolságra derékszögben behajlítva a földön, tenyérral lefelé, ujjai kissé behajlítva. Ballába derékszögben behajlított állapotban, térdei kissé előre húzva, jobb lába majdnem teljesen kinyújtva. A holttesten egy kékcşikós házikabát és egy sárgásszínű nadrág, lábán sárga félcipő, mezítlábra felhúzva. A házikabát több helyen, különösen a fej felőli részen vérrel áztatott, azonkívül a kabát hátulsó részén fal-törmelék nyomai láthatók. A holttest feje vértócsában fekszik. A holttest fején több, erős ütéstől eredő sérülés látható.

Az előszoba ajtótól jobbra levő falrészén 130, 120 és 50 cm. magasságban horzsolási nyomok látha-

tók és sok lencse-, illetve babnagyságú vérfreccsenési nyom. A freccsenési nyomok felülről lefelé haladó irányt mutatnak. A holttest feje melletti falon 45. cm. magasságban a fal 1 cm. mélyen le van ütve, mely körülmény azt látszik igazolni, hogy a tettes a holttest fejére még akkor is mért ütéseket, amikor az már a földön feküdt. A falon látható ütések nyoma a tettes által használt eszköz nyomai lehetnek.

Az előszoba ajtó baloldali félfáján kívül, felülről lefelé haladó vércsurgási nyom. Ugyanezen ajtófélfa oldalán (a küszöb felőli részen) különböző terjedelmű vér- és vércsurgási nyomok soka-sága.

Az ajtó jobb oldali félfájának küszöb felőli részén ugyancsak különböző kiterjedésben és alakban vérnyomok. A vércseppek felülről lefelé függőleges irányból estek.

D) Az előszobában látszólag minden érintetlen, a ruhaszekrényben is a női és férfiruhák érintetlenek. Hogy a szekrényből hiányzik-e valami, megállapítható nem volt. Az udvari szobában látszólag ugyancsak minden érintetlen, semmi elváltozás nem látszik. Itt sem lehetett megállapítani, hogy hiányzik-e valami. Az utcai szobába nyíló ajtóküszöbön több vércsepp látható. Az ajtón, a záron is nagyobb területre kiterjedő helyen, több különböző nagyságú véres elszíneződés, azonkívül az ajtó alsó részén, az ajtó egész szélességére kiterjedő területen, egymástól különböző távolságokra sok kisebb-nagyobb vérfreccsenési nyom. Az ajtón belülről egy szegre akasztott vászon törülköző, amelyen vérnyomok nem láthatók.

E) Az ajtón belépve, jobbról egy mosdótál, benne kb. 3 liter véres víz. A mosdótál szélein majdnem egész körül több különböző nagyságú és alakú vércsurgási nyom látható. Közvetlenül a mosdótál és fal közötti részen, a földön, kevés vérbeivódás nyoma látszik. Közvetlenül a fal mellett egy fehér zománcos tűzhely, azon szélszórton vérfreccsenés nyoma látható. A tűzhely feletti falrészre falvédő van felakasztva, a tűzhely belső részén törülköző van kiterítve. Sem a falvédőn, sem a törülközőn vérnyomok nem láthatók. A tűzhely és mosdótál között a földön egy 12 mm. hosszú és 4 mm. átmérőjű csavarmenetes szeget találtak, melynek peremes részén alvadt vér látható. A tűzhely és a fal között egy fászlada.

A fászlada mellett a falhoz támasztva egy nyeles seprű, mellette egy bádóg vizeskanna, a kanna majdnem tele vízzel (kb. ½ liter víz hiányzik belőle), a kanna mellett egy 75 cm. magas kerek asztal, melynek tetején kékszínű fedő. Az asztaltartó állványon, az asztal lapján, az asztallapon levő fedőn, valamint az asztal melletti falrészén különböző távolságokra, különböző alakú és nagyságú vérfreccsenés nyoma látható. A fal melletti 3 szék közül kettőnek a lábain szintén több apró vérfreccsenési nyom látszik. Ezek a székeken nem volt semmi. A harmadik széken volt ifj. Gádor Sándor levetett ruházata, azonfelül egy csipketerítő és legfelül két ágyterítő. A legfelül levő ágyterítő külső részén tenyérynai nagyságú területen, véres elszíneződés látható. A szék mellett ifj. Gádor Sándor levetett csizmája, amellel egy kék karton ruhadarab, mely vérrel több helyen erősen átitatott.

Közvetlenül az utcafelőli sarokban levő asztalon egy vászonkendőben szárított tészta, továbbá egy tálca, rajta vizeskancsó, benne kevés víz, 3 darab vizes pohár, melyek közül kettő leboritva. A poharakon és a vizeskancsón ujjnyom nem található. Van még az asztalon egy diványpárna, 8 színes-regény, egy hamutálca, 3 darab szalag, egy, Száraz Imre budapesti lakos által 1941. február 2-án írt és Gádor Sándor névre címzett levelezőlap. (A levelezőlap családi vonatkozású adatokat tartalmaz.) Végül egy darab Gádor Sándor nevére címzett s. a. m. kir. Mértékhitelítő Hivatal által Békéscsabáról küldött, mérleghitelítésre vonatkozó értesítés és egy gyermeksapka. Az asztalon és az asztalon levő tárgyakon semmi elváltozás nem látszott.

F) Az utcafelőli ablakok, valamint az ablakokban levő virágcserepek és függönyök látszólag érintetlenek. A két ablak közötti kis szekrény ajtaja behajtván ugyan, de nincs egész betéve. A szekrény kihúzható fiókjában egy nikkellal férfi karóra és egy pirosköves rézgyűrű. Az óra áll, 1/11 órát mutat. Van még ezenkívül a fiókban különféle apró tárgy és nyomtatvány. A fiókban levő tárgyak látszólag érintetlenek. A szekrény teteje fehér grenadin terítővel van leterítve. A szekrény tetején rádió, mellette kölnivizes üvegek és poharak vannak érintetlenül. A szekrényen és a rádión lévő terítőkön több helyen kisebb-nagyobb vérfreccsenési nyomok vannak. Ugyancsak vérfreccsenési nyomai láthatók a két ablak-közötti és az udvarfelőli ablak feletti falrészén is. Az udvarfelőli ablak alatt a földön egy füles vesszőkosár, tele tojással. A felül levő tojásokon sok apró vérfreccsenési nyom. A tojások mellett egy deszkadarab, melyen 5 pár cipő van érintetlenül.

Az utcafelőli ágy mellett a földön két papírdoboz, mindegyik dobozban 1—1 pár cipő. A felső doboznak teteje nincs. A dobozokon és a felső dobozban levő cipőn sok apró vérfreccsenési nyom látható. A szobában levő két ágyon az ágynemű teljesen összehányt állapotban, valamennyi ágynemű kisebb-nagyobb mértékben vérrel áztatott. Az ágyon volt piros csikos huzatú, nagymértékben vérrel áztatott dunna, az előszoba felőli ágy mellett a földön hevert. Az ágyon keresztül, fejjel az ajtó felé, a jobboldali hasrészén, arccal az ágyra borulva fekszik Gádor Sándorné holtteste. (L. 3. számú képet.) Jobb keze könyökben behajlítva, a kézfeje behajlított ujjakkal teljesen a bal arcot érinti. A jobb láb erősebben, míg a balláb kisebb mértékben behajlított állapotban. A holttesten csak egy hálóing van, amely térdén felül fel van csúszva. Az ing több helyen, különösen a fejfelőli részen vérrel áztatott. A holttest balkezén egy arany pecsét- és egy karikagyűrű. Mindkét fülében két piroskövű csüngős fülbevaló, azonban a jobb fülében levő fülbevalóról a csüngő hiányzik. A holttest feje vértócsában. A fej hátsó részén hatalmas roncsolt sérülés. A fej egyéb részein több, erős ütéstől eredő, a bal halántékon pedig lövési sérülés látható.

G) Az ágyakon összesen 3 tollpárna, 1 dunna, 1 paplan, mindkét ágyon 1—1 lepedő volt. Az utcafelőli ágyon találtak még egy fehér ruhadarabot, szintén véresen. Ugyanezen az ágyon több méz, illetve faltörmelék látható. Mindkét ágyon a lepedők alatt egy-egy házilag szőtt pokróc is van, amelyek helyenként, de különösen az előszoba felőli

ágy külső szélén, ahol Gádor Sándorné feje feküdt, erősen vérrel áztatott. Ez utóbbi helyen a vér az egész szalmaszákon átszivódott úgy, hogy az ágy alatt a földön is vérbeivódás látható. Az ágy külső széldeszakája szintén véres, az ágy melletti részen a földön 25×30 cm nagyságú területen vastagon lecsorgott alvadt vér látható. Mindkét ágy falfelőli végén, majdnem egész területén sűrű apró vérfreccsenési nyomok láthatók. Ugyancsak láthatók a vérfreccsenési nyomok, csak ritkábban, az ágyak feletti falrészén, valamint a falra akasztott képeken is. Az előszobafelőli ágyon volt párna falfelőli felső szélén 3 helyen, majdnem fillér nagyságú területen folytonossági hiány látható. A folytonossági hiány a lövedék áthatolásának látszik, mert a párnán talált folytonossági hiány irányának megfelelően, a falfelőli ágy végén, teljesen áthatoló nyílás van és a nyílásban tollmaradékok is láthatók. Az ágy végén látható nyílásnak megfelelően a falban becsapódás helye látszik, azonban a lövedéket az ágy alatt, a faltól 15 cm távolságra találták meg. A lövedék elülső részén két helyen bevágás látható s általában a lövedék eltorzulást mutat. Az ágy végében látható lövedékáthatolás helye 80 cm magasságban, felülről kissé lefelé és jobbra haladó irányt mutat. Az átlótt párna alatt a lepedőn egy teljesen használható, még ki nem lőtt lövedéket és 2 darab kis aranytöredéket találtak. A töltény hüvelye teljesen azonos a helyszínen talált többi hüvelyekkel. A talált törtarany a hiányzó fülbevaló csüngőből származhat. A szobában összesen három töltényhüvelyt találtak, tehát három lövés történhetett. Egy-egy lövés helye látszik Gádor Sándorné és ifj. Gádor Sándor fején s mindkét holttest fejében 1-1 lövedéket meg is találtak. Ebből következtetve a harmadik lövés célt tévesztve lőtte el a fülbevalócsüngőt és hatolt át a párnán, majd az ágy végén. A szobában kilőtt három töltény hüvelye a dívány és tűzhely közötti részen, egymástól különböző távolságra a földön hevert.

A töltényhüvelyek azonosak az udvaron talált töltényhüvellyel, azzal az eltéréssel, hogy két hüvelyen csak egy-egy ütőszeg csapódás nyoma látható.

Az előszoba felőli ágy mellett, az ágy lábfelőli végénél egy székre rakva id. Gádor Sándor levetett felsőruházata: egy felső kabát, melynek zsebeiben egy zsebkés, egy zsebkendő, egy doboz gyufa, egy töltőtoll, egy ceruza, egy bőrlevéltárca, egy kis jegyzetnotesz és egy dohánytárca van. A levéltárcában igazolványok, egy fésű, egy tükör és egyéb iratok vannak. A jegyzetnoteszben különféle elszámolások és egyéb feljegyzések. A noteszt a nyomozás érdekében biztosították. Volt még ezen a széken egy nadrág, melynek zsebeiben csak egy ceruzát találtak, egy mellény, zsebei üresek, egy pullover és egy téli alsónadrág. A ruházaton véryomok nem voltak láthatók.

Az udvar felőli ablak bezárt állapotban, sértetlen. Az ablak alatti fal melletti szekrény terítővel leterítve, tetején poharak, bögrék, egy ébresztő- és egy női karóra, egy kefe, egy nyakkendő, egy hajkötő, egy doboz, egy gramofon hajtókar, egy krémdoboz, egy tükör és egy 32 filléres pakli dohány. Az ébresztő- és női karóra rendszeren jár, a helyszíni szemle alkalmával a rendes időt mutatja. A szekrény

5. sz. kép.

tetején levő egyik bögrében papír- és váltópénzt, összesen 60 pengőt találtak. A szekrénnyel szemben állva, a szekrény baloldali ajtaja teljesen ki van nyitva. (L. 5. számú képet.)

A szekrény alsó részében a felső polcon különféle ruhanemű és egy darab (félnél nagyobb) kenyér, mellette egy konyhakés, egy zsebkés és egy sőtartó. Az alsó polcon különféle ruhanemű, látszólag érintetlenek. A szekrény felső kihúzható fiókjá helyre van tolvá. A fiókban üzleti könyvek és háztartási eszközök, látszólag szintén érintetlenek. A fiókban talált egyik füzet 1941. január 1-től vezetett vásárlási adatokat tartalmaz. E füzetben bejegyzett adatok azonban sértett birtokában volt pénzüsszagra támpontot nem nyújtanak. Egy másik füzet kenyérvásárlási feljegyzéseket tartalmaz. Egy harmadik füzet elszámolási adatokat, melyben a sértett kintlévő követelése is fel vannak ugyan összegszerűen tüntetve, azonban az adósok neve a füzetben szereplő sok név közül a helyszíni szemle alkalmával nem volt megállapítható. Ezért a nyomozás érdekében ezt a füzetet is biztosították.

Közvetlenül a szekrény mellett, egy kis széken van ifj. Gádor Sándor iskolai táskája, melyben iskolai könyvei vannak érintetlenül. A szekrény és az előszobafal közötti területen van egy pár csizma és két pár cipő. A lábbeliek feletti falrészén falbaerősített ruhafogas van, amelyen különféle női- és férfiruhák vannak felakasztva, látszólag érintetlenek. A ruhák zsebeiben semmit nem találtak.

Az ágyak végében levő díványon összesen három ágypárna, melyek közül a felső több helyen vérrel áztatott, továbbá egy asztalfutó, kis mértékben szintén véres, négy díványpárna s végül Gádor Sándorné levetett ruházata. A dívány előszoba felőli vége mellett egy pár férfi csizma és egy pár női cipő.

A lakószoba mennyezete gerendázott, közepén mestergerendával. A mestergerenda alsó széle a földtől 190 cm. magasságra van. A mestergerenda alsó szélén egymástól 25 cm. távolságra két 3 cm. széles, kemény tárgytól eredő újkeletű ütési nyom látszik. Ezen a részen a gerenda ablakfelőli oldalán több

apró vérfreccsenési nyom látható. Az utcafelőli ágy feletti folyógerenda alsó részén összesen 6, véres tárgytól eredő, szabálytalan alakot mutató ütési nyom látszik. Ezen a részen a folyógerendák közötti mennyezeten egy 9 cm. hosszú, 3 mm. széles véres karcolási nyom is látszik. Attól 50 cm. távolságra 7 cm. hosszú, 2 cm. széles, az udvar felőli fal felé keskenyedő, erősen véres tárgytól eredő véres ütési nyom van. A két folyógerenda közötti területen, nagyobb területre kiterjedő helyen több apró vérfreccsenés nyoma látszik. A mestergerendán, a dívány feletti részen szintén több karcolási nyom látható.

Mi történhetett itt?

(Folytatjuk.)

HALOTTAINK

Huzsár György miskolci VII. kerületbeli ir. alhadnagy, 1943. december 12-én vesegyulladásban Miskolcon meghalt. Ugyanott temették el. 1920. június 1. óta szolgált a testületben. Kitüntetései: Bronz vitézségi érem kétszer, Károly csapatkereszt, Sebesülési érem egy sávvá, Háborús Emlékérem, I. oszt. Legénységi Szolgálati Jel, Erdélyi Emlékérem, Osztrák és Bolgár Háborús Emlékérem.

Horváth Lajos V. székesfehérvári II. kerületbeli főtörzsörmester, 1943. november 23-án agyvérzés következtében Pápócon meghalt. Ugyanott temették el. 1925. október 1. óta szolgált a testületben. A II. oszt. Legénységi Szolgálati jellel, a Felvidéki és Erdélyi Emlékéremmel volt ellátva.

Nemesi István pécsi IV. kerületbeli csendőr, 1943. október 10-én gümös hashártyagyulladás és szívbénulásban Budapesten meghalt. Ugyanott temették el. 1939. december 1. óta szolgált a testületben. A Délvidéki Emlékéremmel volt ellátva.

Szigeti Ferenc pécsi IV. kerületbeli csendőr, 1943. október 7-én agyhártyagyulladásban Székelycsóka községben meghalt. Ugyanott temették el. 1941. március 1. óta szolgált a testületben.

Nyugállományú bajtársaink közül meghalt:

Debreceni (Deszpa) Illés törzsörmester (X. ker.), 1901—1918-ig szolgált.

HIREK

Dr. DOMOSZLAY GYULA
ny. ezredes.

Testületünk halottainak névsorát ismét bővítette a kiszámíthatatlan sors: 1943 december 13-án Egerben meghalt dr. Domoszlay Gyula ny. ezredes. December 18-án Kaposváron temették el a családi sírboltba.

Mint hadapródjelölt került a csendőrséghez 1908 november hó 2-án. 1910-ben zászlóssá, 1912-ben hadnaggyá, 1915-ben főhadnaggyá, 1918-ban őrnaggyá, 1934-ben alezredessé és 1939-ben ezredessé nevezték ki. Szakaszparancsnok volt Pápán, Székesfehérváron és Munkácson, oktatótisz Szolnokon és Ostffyasszonyfán, iskolaparancsnok Szekszárdon, vármegyei segédtiszt és szárnyparancsnok Egerben. 1928-tól 1936-ig a belügyminisztérium VI. c. osztályának előadótisztje, majd beosztott törzstiszt és kerületi parancsnok helyettes Miskolcon és Szombathelyen. 1940-ben helyezték nyugállományba, de tevékeny szelleme, munkaszeretete nem hagyta pihenni: 1942-ben és 1943-ban önként teljesített további szolgálatot a m. kir. honvédségnél.

Az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásával a Legfelsőbb Dícsérő Elismerést, kiválóan eredményes szolgálataival pedig a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét érdemelte ki. Többi kitüntetései: Kormányzói dícsérő elismerés Magyar Koronás Bronz Érdemérem, Háborús Emlékérem karddal és sisakkal, Osztrák Háborús Emlékérem karddal és Bolgár Háborús Emlékérem.

Pályáját csendőri hivatásának hő szeretete és mély átéltése jellemezte. A csendes, alapos munka, a lelkiismeretes kötelességteljesítés volt az életeleme. Kedves, igaz bajtársat veszítettünk el benne, akit előljáró és alárendelt egyaránt becsült, szeretett.

Emlékét kegyelettel őrizzük!

Kitüntetés adományozása. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága legfelsőbb elhatározásával adományozni méltóztattott a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjét *Mátray Ferenc* ezredes, a honvédelmi minisztérium 20. osztálya vezetőjének, a csendőrség kiképzése és ütőképességének fokozása terén kifejtett kiválóan eredményes és igen hasznos teljesítményeiért a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából adományozni méltóztattott a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét hadiszalagon: nemes kövendi *Nagy Jenő* ezredesnek, az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálataiért. Egyben elfrendelni méltóztattott, hogy ugyanezen alkalomból Dícsérő Elismerése a hadiszalag és a kardok egyidejű adományozásával tudtul adassék: dr. *Szigeti Jenő* főhadnagynak. Nyugállományba helyezésétük alkalmával a csendőrségi csapat- és irodai szolgálatban felmutatott kiváló teljesítményeikért adományozni méltóztattott a Magyar Bronz Érdemkeresztet: *Csordás András* (VII. ker.) ir. alhadnagynak, a Magyar Bronz Érdeméremet: *Bertalan Lajos* (II. ker.) ir. alhadnagynak. A m. kir. VIII. honvéd hadtest parancsnoka a Kormányzó Úr Ó Főméltósága által reá átruházott hatáskörben, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából, a Legfelsőbb Hadúr nevében adományozta a Magyar Bronz Vitézségi Érmét: *Molnár Károly* csendőrnek (I. ker.), az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért.

Sportjelvények adományozása. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a sport terén elért kiváló eredményeik alapján adományozta a Nagy honvéd sportügyességi jelvényt: vitéz *Ridegh Raymond* ny. ezredesnek, vitéz *Csörgey László* ny. alezredesnek, *Vértes György* alhadnagynak, *Páizit Lajos* ir. alhadnagynak, *Balogh János I.* főtörzsmesternek, *Hugai István* fosz. őrmesternek, *Szederkényi Ferenc* csendőrnek; a Kis honvéd sportügyességi jelvényt: vitéz *Tavassy Lajos* alezredesnek.

Tartós vezénylés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben — tartósan vezényelte: dr. *Vörös László* századost Keszthelyről, előadótiszti minőségben a m. kir. belügyminisztérium VII. osztályába a csendőrségi csoporthoz Budapestre.

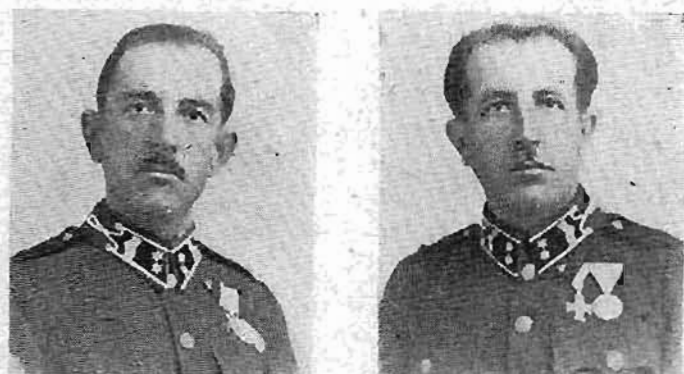
Tartalékos csendőrtiszti tanfolyam vizsgája. 1943 december 22-én vizsgázott a tartalékos csendőrtisztek második csoportja. A vizsgán vitéz *Temesvári Endre* vezérőrnagy, a m. kir. csendőrség felügyelőjének kiképzési szemlélője elnökölt. A két hónapos tanfolyamot 29 hallgató végezte: Bajcsi Sándor hdgy., dr. Baranyi Lajos hdgy., dr. vitéz Bálint Zoltán hdgy., Beszédes Lajos zls., dr. Biczó Ferenc hdgy., Csegedy Géza fhdgy., dr. Csemez József fhdgy., dr. Érsek Lajos hdgy., dr. Farkas József hdgy., dr. Feig Gyula István fhdgy., Gondol Dániel fhdgy., Gyenese Sándor hdgy., Hajek Adolf Márton fhdgy., dr. Horthy László fhdgy., Lautner Zoltán hdgy., dr. Medvegy György hdgy., Németh József hdgy., dr. P. Papp Ignác hdgy., vitéz Perényi Nándor fhdgy., Pittner Tivadar hdgy., dr. Radványi Sándor fhdgy., Sávolyi József hdgy., dr. Szaplanczy István hdgy., dr. Szeles János fhdgy., dr. Szendy Tibor hdgy., dr. vitéz Szilágyi Sándor hdgy., Tornósy Ferenc hdgy., dr. Vásárhelyi Gyula fhdgy., dr. Vladár Károly hdgy.

Esté a hallgatók egyszerű bajtársi vacsorát tartottak a Bőszörményi-úti csendőrlaktányában. A vacsorán résztvett vitéz *Temesvári Endre* vezérőrnagy, vitéz *Balázs-Piri Gyula* ezredes, a belügyminisztérium XX. osztályának vezetője, *Mátray Ferenc* ezredes, a honvédelmi minisztérium 20. osztályának vezetője, több magasrangú csendőrtiszt és a tanári kar.

Vitéz *Temesvári Endre* vezérőrnagy köszöntötte a nagy szorgalmat és odaadást tanusító hallgatókat, akik rövid szabadság után bevonulnak kijelölt őrszeikre gyakorlati próbaszolgálatra.

Minden bajtársunknak boldog újévet kívánunk.

Őrsparancsnok-iskola zárószemléje. A szombathelyi csendőr tanzászlóaljnál 1943 július 15-én 190 hallgatóval kezdődött őrsparancsnok-iskola december 20-án befejezést nyert. A zárószemléen megjelent vitéz Temesvári Endre a m. kir. csendőrség felügyelője mellé beosztott táborszernagyok

teendőkkel megbízott vezérőrnagy, a m. kir. csendőrség felügyelőjének kiképzési szemlézője, vitéz Balázs-Piri Gyula ezredes, a m. kir. belügyminisztérium XX. osztályának vezetője és Orbán László ezredes, a szombathelyi III. csendőrkerület parancsnoka. Az iskolát az 1. tanszázadnál Szalónai Lajos IV. kerületbeli tőrzsőrmester (balról), a 2. tanszázadnál Baján Kálmán II. kerületbeli tőrzsőrmester végezte elsőnek.

Dicséret. A pécsi IV. kerület parancsnoka okirati dicsérettel elismerésben részesítette: Tölgyes Ferenc II. főtőrzsőrmestert, Kutak Ferenc csendőrt, Bójte Elek főtőrzsőrmestert, Sütő Ernő II. őrmestert, Török Géza Imre csendőrt, nyilvánosan megdicsérte: Horváth György I., Fejt János, Gálósi Imre csendőrt. A szegedi V. kerület parancsnoka okirati dicsérettel elismerésben részesítette: Tornyai József, Gyoroki László alhadnagyot és Szakál Pál I. főtőrzsőrmestert.

Fegyverhasználat. A nagymenyéri őrs állományába tartozó Bartalis Lajos csendőr, december 5-én, szolgálaton kívül az őt megtámadó 3 nagymenyéri lakos ellen kardfegyvert használt. A három polgári egyén 8 napon belül, a csendőr 8 napon túl, de 20 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett. A támadókat az őrs őrizetbe vette.

A honvédelmi miniszter úr legújabb légő-rendelete szerint, mely a Budapesti Közlöny 1943 december hó 19-i számában jelent meg — a riasztás tartama alatt, vagyis a „légvédelmi riadó” jelének elhangzásától a „légi veszély elmúlt” jelének elhangzásáig közterületeken általában minden mozgást meg kell szüntetni. Az utcán, téren és hidon tartózkodó gyalogosok és kerékpárosok kötelesek a közeli nyilvános óvóhelyre, vagy ennek hiányában a legközelebbi olyan épületbe menni, amelynek kapualja, piacéje az esetleges bomba-repezsdarabok ellen védelmet nyújt. Ha ilyen épület nincs a közelben, szét kell szedniük és lehetőleg árkokban, gödrökben úgy kell védelmet keresniük, hogy az ellenséges repülőek elől fák, bokrok takarják el őket.

A sánpályához kötött közúti járműveknek helyben, sánpályához nem kötött járműveknek pedig az úttest jobb oldalán, közvetlenül a gyalogjáró mellett kell megállniuk, azonban utacereszteszűdésen, aiguton, hidon át kell haladniuk és a pályaudvarok, katonai épületek, valamint nagyobb ipartelepek közvetlen közeléből el kell távolodniuk. Megállás után a járművet megbízható módon le kell fékezni és fényforrásait el kell oltani. Az utóbbi rendelkezés a vasutak és a hajózás forgalmi fényére nem vonatkozik. A jármű utasainak és személyzetének ugyanúgy kell oltalmat keresniük, mint a gyalogosoknak és kerékpárosoknak. Az állati erővel vont jármű kocsisa az állat (állatok) mellett maradhat, ellenkező esetben a vonóállatot ki kell fognia és könnyen el nem mozdítható tárgyhoz ki kell kötnie, de úgy, hogy a forgalmat ne akadályozza.

A légvédelmi riadó alatt is szabadon mozoghatnak: a hatóság légoltalmi szervezet egyenruhát, karszalagot vagy jelvényt viselő tagjai, a főispánok, Budapest főpolgármes-

tere, az alispánok, a városok és községek légoltalmi vezetői, a főszolgabírók, a légoltalmi parancsnokok és szakközégek, a rendőrségnek és csendőrségnek egyenruhás vagy polgári ruhás tagjai, a honvédség zártrendű alakulatai és a légoltalom karhatalmi egységei, a pénzügyőrök, mentők, tűzoltók, vasutasok, postások, hajósok, erdészek, villamosági főfelügyelők, az ipartelepek légoltalmi személyzete és kárjelentői, a háziombparancsnokok, a házak segélynyújtó egységei és hírvivői, a szülész- és sebészorvosok, szülész-nők, lelkészek és a honvédelmi miniszter által kijelölt személyek. A felsoroltak igazolványt kapnak.

A légvédelmi riadó tartama alatt is szabadon közlekedhetnek: a kormányzósági, a honvédségi, a csendőrségi, az RR jelzésű rendszámtáblával ellátott és a légoltalmi szervezetbe beosztott járművek, a szövetséges haderők járművei, a közművek és mentőegyesületek segélykocsijai, a posta szállító járművei és segélykocsijai, az ipartelepek segélynyújtásra kijelölt járművei, a villamosági főfelügyelők és felügyelők, a kórházi szülész- és sebészorvosok, valamint a légoltalmi szervezetbe beosztott orvosok gépjárművei és a honvédelmi miniszter kijelölt járművek. Ezeket megkülönböztető jelzéssel, a rendeletben meghatározott ú. n. légoltalmi világító jelzőtárcsával látják el.

A rendelet intézkedik még az épületek kapuinak a riadó tartama alatt kötelező nyitvatartásáról és az azokban oltalmat keresők befogadási kötelezettségéről, az ellenséges repülőgéproncsokkal, fel nem robbant bombákkal és egyéb eszközökkel kapcsolatos biztonsági eljárásról is.

A rendelet 1943 december 26-án lépett hatályba.

Vasúti baleset. December 15-én Szamosújvár és Néma vasútállomások között az egyik sorompónélküli vasúti átjárónál a Kolozsvárról Ds. felé haladó gyorsvonat a vágányokon áthaladó szarvasmarha csordából 23 darabot elgázolt. A gázolás következtében a mozdony két kereke a vágányról lesiklott. Emberéletben kár nem esett. A szamosújvári őrs a gondatlan marhahajcsúrokat feljelentette.

A csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok. A budapesti I. kerületben: Jakab Károly, Németh József csendőr együtt 10 P 12 f., Nagy István és társa csendőr együtt 44 P 70 f., Csató István és társa csendőr együtt 1 P, Bakos Imre őrmester, Csontos András csendőr együtt 13 P 93 f., Acsai István, Berki István csendőr együtt 5 P, Urbán József őrmester, Ballagó József csendőr együtt 5 P, Kókényesi Mátyás őrmester, Beke Sándor csendőr együtt 5 P, Kiss Mihály, Zerényi Mihály csendőr együtt 57 P 70 f., Jákli Mátyás, Bredár Pál csendőr együtt 50 P 90 f., Monostori Mihály tőrzsőrmester, Tóth Imre, Csaba István csendőr együtt 5 P, Dus Dezső, Vásárhelyi Márton csendőr együtt 5 P; a székesfehérvári II. kerületben: Bokor Lajos, Erdélyi Ferenc csendőr együtt 3 P 80 f., Zsirai Béla őrmester, Kenyéri István csendőr együtt 9 P 94 f., Dáni Sámuel őrmester, Molnár István csendőr együtt 1 P 66 f., Lontai Árpád főtőrzsőrmester, Horváth József XIII. próbacsendőr együtt 5 P, Fehér Pál főtőrzsőrmester 1 P 91 f., Horváth István IV. főtőrzsőrmester 29 P 70 f., Zsirai Béla őrmester, Nagy Ágoston próbacsendőr együtt 9 P 94 f., Gál Péter csendőr, Szászai Károly próbacsendőr együtt 6 P 50 f.; a szombathelyi III. kerületben: Szabó György főtőrzsőrmester, Kollai András őrmester együtt 9 P 40 f., Perjés József őrmester, Kovács Lajos csendőr együtt 1 P 98 f.; a pécsi IV. kerületben: Merika János főtőrzsőrmester, Horváth József próbacsendőr együtt 23 P 35 f., Tóth Lajos, Bójtai Elek, Viola György, Utasi József csendőr együtt 14 P 93 f., Gerencsér István főtőrzsőrmester, Horváth József V. őrmester, Kocsis Pál, Katona Lajos csendőr együtt 29 P 70 f., Nagy Lajos főtőrzsőrmester, Somosi Mátyás tőrzsőrmester, Ujvári Lajos őrmester, Török Mihály csendőr együtt 734 P 45 f., Kozák János, Pálfalvi Ferenc csendőr együtt 21 P 48 f., Bánóczi István főtőrzsőrmester, Nyerges Mihály őrmester együtt 24 P 85 f., Katona Mihály tőrzsőrmester, Csizmadia Ferenc csendőr együtt 15 P 88 f., Nagy László II. főtőrzsőrmester, Szilágyi Imre csendőr együtt 20 P 88 f., Katona Nándor főtőrzsőrmester, Csizmadia Ferenc csendőr együtt 15 P 88 f., Szabó Sándor V., Gerencsér Ferenc, Németh István I. őrmester együtt 2 P 92 f., Barta János, Ágh Károly csendőr együtt 79 P 40 f., Horváth Ferenc V., Cippán Sándor csendőr együtt 6 P 93 f., Kecskés Pál, Schmidt Antal csendőr együtt 29 P 78 f.; a szegedi V. kerületben: Pál János csendőr 3 P 26 f., Fehér György próbacsendőr 3 P 27 f., Kovács Sándor II., Visnyei Antal csendőr együtt 20 P 20 f., Kardos István főtőrzsőrmester, Dévai István csendőr együtt 5 P, Izsó

Ambrus főtörzsörmeister, Földes Béla próbacsendőr együtt 1 P 80 f., Giczi János őrmester, Próty István próbacsendőr együtt 6 P 34 f., Berényi Mihály törzsörmeister, Kertész Bertalan csendőr együtt 19 P 14 f., Fekete Imre, Lapu József csendőr együtt 39 P 70 f., Tóth János csendőr, Ocskó Imre próbacsendőr együtt 111 P 60 f., Bernáth Mihály őrmester 79 f., Bréda Sándor csendőr 78 f., Csatári Bertalan törzsörmeister 2 P 68 f., Kiss János próbacsendőr 2 P 69 f.; a debreceni VI. kerületben: Giricz György csendőr 5 P, Gergely Sándor törzsörmeister, Hegyes György csendőr együtt 19 P 84 f., Gyimesi Lukács csendőr, Boros Mihály próbacsendőr együtt 6 P 40 f.; a miskolci VII. kerületben: Nagy Sándor törzsörmeister, Imre István csendőr együtt 9 P 92 f., Kuti József főtörzsörmeister, Kovács József őrmester együtt 5 P, Szedő János főtörzsörmeister, Fónagy Géza próbacsendőr együtt 1 P 62 f., Tözsér András őrmester, Szalai Sándor próbacsendőr együtt 18 P 42 f., Konez Mihály törzsörmeister, Jamniczki István próbacsendőr együtt 152 P 36 f., Meglért Ferenc, Imstigei Jenő csendőr együtt 246 P 47 f., Bánóczy János főtörzsörmeister, Zelenai Sándor csendőr együtt 27 P 47 f.; a kassai VIII. kerületben: Fenyő János őrmester, Kis János csendőr együtt 4 P 30 f., Gulyás János őrmester, Fazekas Ferenc csendőr együtt 14 P 88 f., Szepesréti József őrmester 4 P 16 f., Almási János őrmester 4 P 15 f., Vida János, Bati József csendőr együtt 5 P 28 f., Végvári Albert törzsörmeister, Tőreki István próbacsendőr együtt 11 P, Pájer András csendőr, Furman István próbacsendőr együtt 9 P 98 f., Siklós Ferenc törzsörmeister 2 P 49 f., Orosz László őrmester 2 P 48 f., Tóth János őrmester 5 P, Balázsfi Lajos csendőr, Lukács Mihály próbacsendőr együtt 9 P 92 f., V. Tóth János törzsörmeister, Bati József próbacsendőr együtt 9 P 92 f., Bernáth András őrmester 5 P 95 f., Domoszlai Mihály csendőr 5 P 94 f., Dobos György főtörzsörmeister, Dancs Lajos csendőr együtt 90 f., Bakó Sándor csendőr 44 f.; a kolozsvári IX. kerületben: Papp János csendőr, Szabó József próbacsendőr együtt 1 P 33 f., Bokor László főtörzsörmeister 2 P 38 f., Kovács György törzsörmeister, Máté Leó csendőr együtt 19 P 84 f., Polgár István I. törzsörmeister, Dér István csendőr együtt 2 P 49 f., Császár József, Tóth József csendőr együtt 3 P, Ungi Mór főtörzsörmeister, Sugta Sándor csendőr együtt 4 P 72 f., Fodor István H., Geréb András csendőr együtt 251 P 06 f., Horváth Ferenc I., Szász Sándor csendőr együtt 9 P 90 f.; a marosvásárhelyi X. kerületben: Jánosi István őrmester, Katona András csendőr együtt 5 P, Tusnádfürdői különítmény legénysége 50 P, Kelemen János főtörzsörmeister, Kovács István, Varga Sándor őrmester együtt 93 P 99 f., Bagoly János főtörzsörmeister, Gál János csendőr együtt 5 P, Németh Dezső törzsörmeister, Simó János próbacsendőr együtt 5 P, Tóth Lajos főtörzsörmeister, Bardócz Árpád csendőr együtt 5 P, Göcz Sándor, Magda István csendőr együtt 9 P 94 f., Nádosi István, Berze Lajos csendőr együtt 7 P 50 f., Buzás István, Molnár Mihály csendőr együtt 2 P 40 f., Nádosi István őrmester, Fekete Géza csendőr együtt 21 P 20 f. tettenérői és feljelentési jutalékokban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Csendőrségi Közlöny. 49. szám. Villamos energia, valamint a gáz felhasználásának korlátozása. Tűzelőanyagok felhasználásával kapcsolatos egyes kérdések szabályozása. Tűzfegyverek alkatrészeinek pótlása. 50. szám. Légítámasztás következtében megrongált közlekedési vonalak helyreállításának biztosítása. Zsoldkönyvvel való ellátás kiterjesztése. Szárnyparancsnokok gépkocsi üzemtámlányelölője. Kényszerbérletek bélyegilletéke és az illeték lerovása.

A tatal gy. tanszázadnál a jőfőrtársi tanfolyamot az A. osztályban Markó István csendőr (balról), a B. osztályban László Káln csendőr végezte elsőnek.

ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a Csendőrségi Lapok előfizetési árát 1944 január 1-től a csendőrség tényleges tisztjei részére évi 24 pengőben, a tényleges legénység részére évi 15 pengő 60 fillérben állapította meg. Az előfizetési díjat a gazdasági hivatalok havonta vonják le. Ugyancsak 1944 január 1-től a Csendőrségi Lapok felügyelőbizottság a nyugállományú tisztek részére évi 18 pengőben, a nyugállományú csendőr legénység részére évi 12 pengőben állapította meg az előfizetési árát. 1 évnél rövidebb időre előfizetni nem lehet. Akik már 1944. évre is küldtek be előfizetést, azok kérjük, hogy azt az új előfizetési díjnak megfelelően egészítsék ki a postahivataloknál kapható biankó csekkbefizetési lapon. Postautóval nem küldjön senki előfizetési díjat, mert nem fogadhatjuk el. Az előfizetés megújítását a nem ténylegesen szolgálók maguk kötelességében gondoskodni. Felszólítást vagy csekkbefizetési lapot senkinek nem küldünk.

Az Országos Tiszti Kaszinó előadásai. 1944 január 14-én (pénteken): „A IV. hadtest harca a Don mentén 1943. januárban.“ Előadó: vitéz Heszlényi József altábornagy. Vetített képekkel és vázlattal. — 1944 január hó 21. (pénteken): „Az I. páncélos hadosztály 1943. évi téli harcainak vázlattal. Ezek az előadásokon csak az O. T. K. tagjai vagy külön értesítéssel meghívottak jelenhetnek meg. (Egyek nem.)

Csak kifogástalan árut

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, az a mi tudomásunkra jasson. Kérjük tehát olvasóinkat, közöljék velünk kifogásaikat, hogy a jogos panasz esetében törölhessük hirdetőink sorából az illető céget.

Használjunk csendőrségi levelezőlapokat. mert művészi értékűek, olcsók és jövőben a háborúban és békében hálal halált csendőreink emlékének megörökítésére fordítja.

A Magyar Földrajzi Társaság előadása: 1944 január hó 10-én (hétfőn): „Dunántúli feladatok és a Dunántúli Tudományos Intézet.” Előadó: Dr. Szabó Pál Zoltán egyet. magántanár, rendes tag. Vetített képekkel. Ezen az előadáson az O. T. K. tagjai, családtagjaik és sárgaszínű meghívóval ellátott vendégek (hölgyek is) megjelenhetnek. Az előadások 18 órakor kezdődnek.

Értesítés. A Nemzeti Lovarda igazgatósága által összeállított és a Fórum filmszínházban nagy sikert aratott „Lovasok és lovak világa” című film új sorozatát az Országos Tiszti Kaszinó filmszínház egy napra megszerezte. A műsoron lovasmérkőzések, vadászatok, lovasünnepélyek, versenyek, ménesek stb. szerepelnek — részben színes filmekben. A filmet 1944. évi január hó 4-én (kedden) 1/5 és 1/7 órákor mutatják be rendes helyárok mellett. Jegyek elővételben már válthatók az O. T. K.-nál.

A Magyar Szárnyak karácsonyi száma gazdag tartalommal jelent meg. A szám beszámol a kassai hadnagyavatásról és az utolsó két hét legfrissebb repülőeseményeiről. Szegheő István, a magyar légiforgalom külföldön is ismert szakembere a háború után időszerű légitörekedési problémákat, Nagy Ernő, a lap műszaki munkatársa pedig az öt-századik gép építésénél tartó Aero Ever kft. magyar repülőgépgyár tevékenységét ismerteti. Érdekes cikket közöl a lap a teljesen magyar kivitelezésű Levante II. iskolagépről, vitorlázórepülésünk legégetőbb kérdéseiről s a légiháború legújabb elméleteiről. Részletesen bemutatja a lap a magyar tervezésű és gyártmányú sport- és vitorlázógépeket, repülőparunk legújabb termékeit is. De ugyanígy értékes szakkikkek kapunk a repülés egyéb vonatkozásaiban, ezenkívül szép képes oldalakat, regényt, elbeszélést, filmismertést. A lap karácsonyi számának ára 1 P. Mutatványszámot kívánatra készpénzzel küld a kiadóhivatal (VII., Király-u. 93. II. em.).

Mai számunkhoz csatoltuk lapunk múlt évi tartalomjegyzékét. Ezzel a múlt évfolyam beköthető.

Mai számunk borító lapjának 3. és 4. oldalán címváltozás-bejelentéshez űrlapokat készítettünk. A lap bekötéséhez csak a borító első lapja szükséges, így a címváltozást mindenki ezen az űrlapon közölje velünk.

Munkaalkalom. A Franck Képzőművek Rt. budapesti telephelyén éjjeli légóalmi őrzésére nyugállományú (nem rokkant) csendőröket keres. Javadalmazás: heti 75 pengő. Szolgálati idő este 18 órától reggel 6 óráig 2—2 óras felváltással, hetenként egy szabadnappal. Az érdekeltek tűzoltóképzésben is részesülnének. Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban az említett rt. központi irodájánál, Budapest, XI., Budafoki-út 84. szám alatt.

Ki tud róla? **Barsi Károly** főtörzsőrmestert, aki mint őrsparancsnok 1940. tavaszán Visken teljesített szolgálatot, majd Nagybereznára helyezték át, fontos ügyben keresi Tudósi János törzsőrmester, Visk.

Molnár József csendőrt (apja: Mihály, anyja: Kovács Rozál) keresik örökösödési ügyben. Ő, vagy aki tud róla, közölje címét Piroška hugával (Szeged, Tisza Lajos-körút 58/a sz.).

Franki Sándor csendőrt keresi Varga Lajos II. csendőr, dunaszekcsői őrs. Aki tud róla, közölje a keresett címét vagy őt magát hívja fel erre.

Eladó kintinó állapotban levő tiszti egyenruha, csizma, kard, stb. Megtekinthető Budapest, XII., Bősörményi-út 6. fsz. 2. 14—16 óra között.

Egy kifogástalan állapotban levő fekete nadrág eladó Kocsis András ny. főtörzsőrmesternél, Soponya, Tamáca-pusztá, Fejér megye.

SZEMÉLYI HÍREK.

Előlépési alhadnaggyá: a pécsi IV. kerületben: Nagy Péter I. szv. főtörzsőrmester; próbacsendőr szakaszvezetővé: a székesfehérvári II. kerületben: Komjáthy János próbacsendőr tizedes; próbacsendőr őrzévezetővé: Nagy Lajos I., Décsi Vilmos; a pécsi IV. kerületben: Sz. Molnár János, Mikó Márton, Krémer József, Snajder Pál, Földi Károly, Varga Lajos IV., Orosz János, Bányai István, Bézi István, Bereczki József, Nagy Sándor, Gyenes Mihály, Dányi Gyula, Hódosi Sándor próbacsendőr.

Kinevezés. A budapesti I. kerületben: Csapó Gyula, Kecskeméti József törzsőrmester ideiglenes őrsparancsnokká; Lengyel Antal főtörzsőrmester alcsoportvezetővé, Kapos Mihály v. törzsőrmester ideiglenes alcsoportvezetővé; a székesfehérvári II. kerületben: Galambos Antal főtörzsőrmester; a debreceni VI. kerületben: Timár Gergely főtörzsőrmester őrsparancsnokká; a kassai VIII. kerületben: Pálmai László főtörzsőrmester szakaszparancsnokká; a kolozsvári IX. kerületben: Hódi Sándor főtörzsőrmester őrsparancsnokká kineveztetett.

Véglegesítették: a székesfehérvári II. kerületben: Déz István, Pap Dénes, Mészáros József; a szombathelyi III. kerületben: Dornánics Antal, Keszei Kálmán, Szenecsár József, Nagy János IV.; a pécsi IV. kerületben: Horváth János VI., Hollóvári Imre, Plechl Lajos, Ficza János, Bükkösi Ferenc, Győrfi József, Fehérvári János; a debreceni VI. kerületben: Szabó Sándor IV., T. Nagy Gábor, Virág István, Ménesi Kálmán, Korcsok Pál, Kiss József, Nagy Gyula, Volosinovszki György, Baráth József, Nagy János V.; a kassai VIII. kerületben: Szilágyi István II., Ágoston János, Tukacs Endre, Szkiba László, Gócsik József, Pálvolgyi György, Székely Gyula, Iski Károly, Holovnyák Béla, Zsigrai János, Fecske János; a kolozsvári IX. kerületben: Kiss Mihály III., Berey Béla, Rácz Péter, Dobos János csendőröket az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötött: a budapesti I. kerületben: Szabó Béla őrmester Szekeres Mária Magdolnával Debőváron, Lőrincz János őrmester Antalóczi Margittal Szaniszlón, Molnár Zoltán őrmester Léhy Gizellával Urajon, Keresztes Lajos törzsőrmester Almászy Irénnel Szécsényben, Vesztergom Antal őrmester Kuzsel Juliannával Sósuton, Tóth István őrmester Deponé Máriával Budakeszin; a székesfehérvári II. kerületben: Sashalmi József őrmester Konczek Máriával Tótmegyeren; a pécsi IV. kerületben: Mészöly János őrmester Bodai Ilonával Pellérdén, Zaliczai József őrmester Szabadkai Brigittával Szigetváron, Szomor Lajos őrmester Herner Erzsébettel Hőgyészen, vitéz Radosnai György csendőr Gölle Margittal Kémesen, Gyimesi Sándor őrmester Csehi Margittal Tamásiban; a szegedi V. kerületben: Molnár Sándor V. őrmester Bauer Emmával Kölpényen, Balázsfalvi Demeter törzsőrmester Lovász Katalinnal Gomboson, Takács János IV. csendőr Gergely Máriával Topolyán; a debreceni VI. kerületben: Fecske Lajos őrmester Rencsisofszki Ilonával Szinen, Mágocsi Gábor őrmester Medovarszky Judittal Ujkigyóson, Herczeg Imre törzsőrmester Józsa Juliannával Nagyváradon; a miskolci VII. kerületben: Kerek József csendőr Herhanzer Irén Annával Kápolnán; a kassai VIII. kerületben: Révész Kálmán őrmester Mincsik Ilonával Kisvárdán, Baráth Mihály őrmester Tóthpál Fráncsikával Átányon, Halmi István őrmester Cseréj Ilonával Szelmencen, Rász István őrmester Forgács Rozáliával Fegyverneken, Nagy Ferenc őrmester Dajka Rozália Teréziával Cegléden, Csűrli Sándor őrmester Fekete Emmával Fényeslitkén, Szigetvölgyi József őrmester Kristyák Juliannával Oroszlányon; a kolozsvári IX. kerületben: Zsebő Lajos őrmester Schalling Erzsébettel Rajkán, Veszprémi Imre őrmester Nagy Karolinnal Középszkázon; Harmati Ambrus őrmester Kiss Viktoriával Sarkadon, Katrus Antal csendőr Pap Juliannával Batizon, Horváth Gyula I. csendőr Sopronyi Piroskával Nagycenken, Bán Sándor őrmester Ferenci Erzsébettel Súrzentágotán.

Brunhuber

udvari és kamarai FÉNYKEPESZ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178
Művészi kuller (fénykép), tabicképek, aquarell, olajfestményel, evelőzölapok, igazolványképek, kósió felvételek

Született: dr. vitéz Székely Frigyes századosnak Frigyes István fia, dr. Révy László hb. századosnak László fia, Bálványosi Árpád g. főhadnagyának Csaba László József fia; a budapesti I. kerületben: Biró István II. alhadnagyának Anna Mária leánya, Vass Ferenc őrmesternek Ernő Zoltán fia, Kispál János őrmesternek János Csaba fia, Döme Károly őrmesternek Julianna leánya, Szöllösi József őrmesternek Anna Mária leánya, Mátraházi Emil őrmesternek Mária Ida Emília leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Várfi Imre törzsőrmesternek Éva Etelka leánya, Cserjés Imre törzsőrmesternek Attila Ferenc fia, Utasi János törzsőrmesternek Mária Eleonóra leánya, Boros Imre őrmesternek Imre fia, Gerencsár Sándor őrmesternek Gyöngyvér Mária leánya; a szombathelyi III. kerületben: Takács Sándor fő-törzsőrmesternek Sándor fia, Almás Ferenc törzsőrmesternek Katalin leánya, Csizmazia József törzsőrmesternek Katalin Erzsébet leánya, Fodor István I. őrmesternek Ágnes leánya, Takács Ferenc I. v. törzsőrmesternek Erika Margit leánya; a pécsi IV. kerületben: Hernádl István őrmesternek István fia, Kiss József VIII. őrmesternek Mária Terézia Erzsébet leánya, Hetesi József őrmesternek József Ernő fia; a zezedi V. kerületben: Módos István fő-törzsőrmesternek Attila László fia, Urbán László I. őrmesternek László István fia, Földesi Pál fő-törzsőrmesternek László Pál fia, Kozma Imre törzsőrmesternek László Tibor fia, Zalaréi Miklós fő-törzsőrmesternek Margit Livia Terézia leánya; a debreceni VI. kerületben: Berki Kálmán törzsőrmesternek Zoltán fia, vitéz Kovács-Máté József törzsőrmesternek Ottó fia, Hadnagy István fő-törzsőrmesternek István fia, Elek Sándor II. őrmesternek Sándor fia, Kiss Mihály őrmesternek Mihály fia; a miskolci VII. kerületben: Csomós József fő-törzsőrmesternek Mária leánya, Polgár István fő-törzsőrmesternek László fia, Gólya József törzsőrmesternek Elemér fia, Dósa Lajos őrmesternek Mária Brigitta Erzsébet leánya, Tóth János III. őrmesternek János fia, Koronózi Gyula csendőrnök Gyula fia, Mocsár József fő-törzsőrmesternek Katalin Ágnes leánya, Balázs Ferenc csendőrnök Ferenc Zoltán fia; a kassai VIII. kerületben: Tóth József III. fő-törzsőrmesternek Tibor Zoltán fia, Kövágó János törzsőrmesternek Ottó László fia, Illés Sándor törzsőrmesternek Gyöngyi Livia Katalin leánya, Tóth Endre őrmesternek Endre Tibor Lajos fia, Veldi József őrmesternek Ilona Valéria leánya, Mogyorósi János II. őrmesternek Éva Hilda leánya, Gubacsi József őrmesternek László Imre fia, Havas Ferenc törzsőrmesternek Ferenc Mihály fia, Veres László őrmesternek Erzsébet leánya, Molnár János V. törzsőrmesternek János József fia, Czeglédi Gergely őrmesternek Éva Katalin leánya, Csiba Ferenc fő-törzsőrmesternek Sarolta Éva leánya, Antal Antal fő-törzsőrmesternek Vilmos Tivadar fia; a kolozsvári IX. kerületben: Lovas Pál L. őrmesternek Borbála Mária leánya, Gábor Jenő őrmesternek Katalin Mária leánya, Szedres Károly törzsőrmesternek Gyula fia, Lazur András csendőrnök Mária Erzsébet leánya, Meszes Imre őrmesternek Imre fia.

Halálozás. Horváth Béla I. őrmester Béla fia Hottón, Debreceni József őrmester János fia Kolozsváron meghalt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól fogadunk el, hanem másoktól is, tizenöt hasábnál hosszabbat azonban csak előzetes megállapodással. — A közlemények fogalmazási árcsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlésnek és a kiegészítésnek jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot a papírlapnak csak egyik oldalára, félhasábosan és lehetőleg írógéppel kell írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratok sorsáról ebben a rovatban küldünk üzenetet. Vissza csak akkor küldjük a kéziratot, ha a szerző megcímezte és bélyeggel ellátott borítékot mellékel hozzá. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra fenntartjuk tulajdonjogunkat, beleegyezésünk nélkül tehát sem másutt közölni, sem utánnyomatni nem szabad őket. Közlemények különnyomatát a nyomda a szerződésben megállapított árszabás szerint készíti el.

Minden hozzáunk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben választunk, jelge alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy díjegyül számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Levélben akkor sem válaszolunk, ha a beküldő bélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon“ rovatban jelelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett leveleket nem terelünk szolgálati útra, írójuktól és tartalmuktól senkinek sem adunk fölvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, a rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól részére évi 18 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 12 pengő. A legkisebb előfizetési idő: félév.

Az előfizetési díjat a „Csendőrségi Lapok“ 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára kell befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésekor a nevet, rendfokozatot, a régi és az új címet pontosan és jól olvashatóan kell megírni.

B. J. őrm., Dunaszerdahely, A Szut. 287. pontjának azt az alapvető rendelkezését, hogy minden közbiztonsági szolgálatban eltöltött idő egyharmada pihenő, olyan hosszabb tartamú szolgálatoknál, melyeknél a szolgálati ténykedés túlnyomórésztben csak nappal végezhető, — igen igen nehéz volna megvalósítani. Ezért emelte ki az utasítás a több napra terjedő szolgálatokat az általános szabály alól. A Szut. 289. pontja határozottan megmondja, hogy az ilyen hosszabb tartamú szolgálatokban (pl. több napig

Egyenruházati és felszerelési szaküzlet.
Csendőrségi nyomtatványok. Pontos postál kiszolgálás.

KOVÁCS JÁNOS
DEBRECEN, Hatvan-u. 2.

MAGYAR PAPIR ÉS ÍRÓSZERSZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT

SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI

BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.

TELEFON: 12-43-08 ÉS 12-96-76.

Egyenruházati cikkek

SZABÓ LÁSZLÓ-nál

BUDAPEST, IX., MESTER-U. 38. Pontos postál kiszolgálás.

EPEKÖBETEGEK próbálják ki a rég bevált
„SPECOLITH“ 2 epékő-teát.

Egy doboz 10 napig adag ára: — — — — — P 8:80 + 0:05

Megrendelhető a készítőnél:

ÁRENDÁSSY LÁSZLÓ „Flóra“ gyógyszertára,
Pestszentlőrinc, ÖH51-út 175. Telefon: 342-340.

A legmakacsabb láb és hónalj
izzadást meggyógyítja, a bőrt
nem szárítja, selymessé teszi. Bőrke-
ményedést és tyukszemét megpuhítja,
fájdalmat megszünteti.

Kapható: Gyógyszertárakban és drogér-
lőkben.

Főlepkat: Bp. Rökk Szilárd-u. 20

Telefon: 195-414.

egyhuzamban végzett nyomozásnál) 21 órától reggel 7 óráig az egész éjszaka pihenésre fordítható. Ez a járőr-résztől csak akkor volna szabálytalanság, ha nem a szolgálat érdekében, hanem óraszaporítási céllal történne.

Erdély. A vítézi várományosokat felavatásuk végett évente (rendszerint tavasszal) hivatalból összeírják. A területileg illetékes Vitézi Szék majd bekéri édesapjától a szükséges adatokat és igazolást, ebben az irányban tehát egyelőre felesleges lépéseket tenniük.

Érdeklődő. 1. A közellátásügyi miniszter úr 1943. február 15-én kelt 257.217/XI. 2. sz. rendelete csak a közétkeztetéseket és közgazdálkodásokat mentesítette a zsírbeszolgáltatási kötelezettség alól. A nős csendőrök a magánháztartásukban hízalt sertések után éppen úgy kötelesek a 125.600/1943. K.M. sz. rendeletben előírt zsirbeszolgáltatást teljesíteni, mint minden más magánszemély. A kérdés teljesen független attól, hogy a hízalótakarmányt honnan kapták. A sertés és zsiradék beszolgáltatásának és forgalmának szabályozásáról szóló újabb, 127.200/1943. K.M. sz. rendelet szerint a községi előjáróság sertésvágási engedélyt csak annak adhat ki, aki a vágástól számított 1 évre a háztartásához tartozó egy éven felüli személyek zsirjegyjogosultságáról lemondott. A háztartáshoz tartozó minden 4 — egy éven felüli — személy után 1 sertésre adható ki vágási engedély és az engedélyes a megszábot kötelező zsirbeszolgáltatáson felül (első sertés után 4 kg, második után 8 kg) még annyiszor 2 kg zsir beszolgáltatására köteles, ahánnyal az 1 éven felüli személyek száma 4-nél kevesebb.

S. G. őrm., Nagydemeter. Önnek volt igaza, mert a „Lábhöz” helyzetből „Szuronyt szegezz” végrehajtása 4 ütemből tevődik össze. Az E-alap. 64. pontja csak az első 3 ütemet részletezi ugyan, de kimondja, hogy az utolsó ütemet a 62. pont („Vállra” helyzetből „Szuronyt szegezz”) utolsó üteme szerint kell végrehajtani, ami értelménél is éppúgy a 4-ik ütem, mint az előbbinél. Bajtársát ne tévessze meg az, hogy a 64. pontban elmaradt a 4-ik ütem zárójelbe foglalt feltüntetése, mert ez — a 62. pont utolsó ütemére hivatkozás után — felesleges szövszaporítás lett volna, hiszen a hivatkozott pontban a „4. ütem” megjelölés már amúgyis szerepel.

1918., Borsód. A háború okozta anyagbeszerzési és gyártási nehézségek miatt a kereskedőknél irógepet nem lehet beszerezni. Próbáljon használtat vásárolni valamelyik napilapban közzétett hirdetés útján. A nyugállományú bajtársak között is akadhat olyan, aki szívesen eladná irógepét.

P. F. cső., Rácalmás. A névváltoztatás iránt a B. M. úrhoz címzett és szolgálati úton felterjesztendő kérvényében három választott nevet kell megjelölnie. Mivel ezeket a neveket nem közölte, kérdésére érdemi választ nem adhatunk. Ha az „y”-al végződő új név nem tartozik az ú. n. védett nevek közé, reménye lehet arra, hogy azt „y”-al végződő régi neve után engedélyezik.

Gazdálkodás. Olvassa el mai számunkban „Érdeklődő” jelíges üzenetünket.

Mecsek. „Gazdálkodás” jelíges üzenetünk Önnek is szól.

K. J., Szilágysomlyó. A belügyminiszteri határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye. A két alsófokú döntést — értesülésünk szerint — azért kellett hatálytalanítani, mert

a vonatkozó alaprendeletet ezek a hatóságok túlságosan fágan értelmezték. Azt tanácsoljuk, kérje ügyének újbóli felülvizsgálását és lakáshoz juttatását a B. M. úrtól. Kérvényét szolgálati úton kell felterjesztenie. Röviden ismertesse benne az előzményeket és csatolja a nekünk is megküldött határozatok hiteles másolatát. A kérvényt a B. M. XX. osztálya hivatalból átadja majd az illetékes osztálynak.

Levente. 1. Az 1912. évi XXXV. t.-c. 9. §-a alapján az örökbefogadó aya kérelmezheti a gyermek után a családi pótlékot. A feltételeket a 7000/1925. M. E. számú rendelet 70. pontja sorolja fel. A vértokonsági kapcsolat nem feltétel. 2. Nem kell külön kérni, mert a megszakítás idejét hivatalból beszámítják. 3. Aki kilep a testületből, az semmiféle ellátásra nem tarthat igényt.

Hazámért. Nem szükséges addig várnia, amíg a várakozási illetményekkel történt szabadságolási ideje lejár. Ha egészségesnek érzi magát, előbb is kérheti felülvizsgálatra rendelését a H. M. úrtól.

Brennbergbánya. Úgy látjuk, megszerezte a jogcímet a Nemzetvédelmi Kereszt kérelmezéséhez. Az erre előírt határidő ugyan már régebben lejárt, de ha késedelmét elfogadhatóan igazolni tudja, esetleg figyelembe vesszük kérelmét. Forduljon írásban az Országos Nemzetvédelmi Bizottsághoz (Budapest, VII., Rákóczi-út 42) és kérvényéhez csatolja a szükséges igazolásokat.

Nyugdíjas csendőr. A csendőrségnél már megállapított nyugdíjeményeit, nyugállományba helyezése után polgári állásban töltött szolgálati ideje alapján nem lehet módosítani. Ennek az időnek beszámítását csak ott kérhetné, ahol alkalmazták, feltéve, hogy ott nyugdíj- vagy nyugbérjogosult. Közelebbi felvilágosítást nem adhatunk, mert nem írta meg: hol és milyen minőségben van alkalmazásban.

Reménysugár. Mikor előjárói megállapították, hogy a lakás megfelel a célnak, bizonyára nem volt még olyan állapotban, ahogy nekünk leírta. A lakás rejtett hibáiról főképpen az őszi esőzés és a téli hideg beálltával lehet meggyőződni. Ezt előjárói is tudják. Eppen ezért azt tanácsoljuk, kérje az osztályparancsnokságtól a lakás újabb megvizsgálását, azzal az indoklással, hogy a lakhatatlanságot beigazoló körülmények a legutóbbi megállapítások óta változtak szembetűnőkké. (Pl. az esővíz becsurgása.) A gyermekre tekintettel engedélyt kérhet arra is, hogy a lakást a tisztiorvossal vagy a csendőrorvossal egészségügyi szempontból felülvizsgáltsa.

Polgári altiszt. 1. Féláru vasúti jegy váltására jogosító arcképes igazolványra csak az állami rendszerű altiszteknek van igényük. Ön tehát csak akkor kaphatja meg, ha II. osztályú altiszté kinevezik. 2. Szabadságolási igazolványt nem kaphat, mert arra csak csendőrök tarthatnak számot. 3. A menelkedvezmények általános korlátozása következtében, sajnos, erre sem lehet kilátása. 4. A II. osztályú altiszté kinevezések a rendszeresített helyek ürese-

S E N D Ő R A
SORSJEGYET Kalotay Árpád
sorsjegykészítő vállalat
Bpest, VIII., József-kt 26
vénstálya.

HUSZÁR PENGE

M I N E R V A
IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R. T., KOLOZ VÁR
Igazgatóság és üzemek: Brüsszel-tér 7. Telefonszám: 18—87. Könyv- és papír-
koreakció: Mátyás király-tér 8. Telefonszám: 15—88.
AZ ERDÉLYI MAGYAR EGYZHÁZAK KÖNYVKIADÓ- ÉS NYOMDAVÁLLATA
Könyvnyomda. Könyv- és papír-koreakció. Könyvkiadó-vállalat. Könyvkötészet
Olnokgrafika. Borítókgyár. Domborúbetűgyártás. Üsloitékonygyár
Vonalazásnem. Lapkiadó-vállalat. Bélyegkiadásítás.
Eredeti festmények, motívumok, művészi reprodukciók

Magyar gyártmány!
Cipők, csizmák, szíjzatok
nyergok, tölténytáskák,
piasztolytáskák fényszerelésre
és ápolására

BÁCSÉNYSZKI ALAPÍTVÁP 1861.
„PRECISION” óra és ókszerraktár
KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 15.
TELEFON: 87-59.

dése szerint történnek. Mivel az esetenként betöltésre váró helyek számát előre meghatározni nem lehet, kinevezésének időpontját most még megközelítően sem tudjuk megmondani. A rendezés folyamatban van és bizonyára az Ön helyzetére is kedvező kihatással lesz.

Nyiregyháza. A felmondást nem köteles elfogadni. Az 5777/1941. M. E. számú rendelet értelmében a honvédség és csendőrség tényleges szolgálatot teljesítő tagjainak nem lehet bérrel lakásukat felmondani még akkor sem, ha a bérbeadó maga és családjá számára venné azt igénybe.

V. I. S., Fajsz. A Háborús Emlékérem adományozására vonatkozó kérvények — többszáz ilyen kérelemről van szó — jelenleg az Országos Vitézi Szék Háborús Emlékérem Irodájánál (Budapest, VIII., Ullői-út 8.) vannak gyűjtés és felolgozás alatt. Végleges elintézésük időpontja egyelőre bizonytalan. Az emlékérem kiadása annak idején valamennyi kérvényező részére egyszerre történik.

1915. 1. A címváltozást előjegyeztük, a lapot az új címre irányítottuk. 2. Olvassa el „V. I. S., Fajsz” jelű gés üzenetünket.

M. J. Csö., Kalocsa. Az 1942 január 15-én kelet és 475/KK. I szám alatt kiadott legfelsőbb elhatározás azokra a csendőrökre is kiterjesztette a Délvidéki Emlékérem igényjogosultságát, akik az 1942. éveleji délbácskai kommunista mozgalom leverésében résztvettek. A kormányzói elhatározás az igényjogosultság megállapítását az V. honvéd hadtestparancsnokságra bízta. A kerületi parancsnoksága útján oda forduljon írásbeli kérelmével.

Érem. 1. A Délvidéki Emlékérem alapszabályait az 1941. évi 54. számú Honvédségi Közlöny „Személyes ügyek”, a végrehajtási határozványokat pedig az 1941. évi 52. számú Honvédségi Közlöny „Szabályrendeletek” tartalmazza. Cs. K.-ben nem jelentek meg. 2. Csak azok az emlékérmeki viselőik, melyeket igényjogosultsági igazolvánnyal hivatalból adományoztak. A Magyar Vöröskereszt díszérme nem tartozik ezek közé, már csak azért sem, mert a megváltási összeg lefizetése ellenében mindenki hozzájuthat.

L. F. főörm., Kisküzdorozsma. Ha a községi eljárás a levelében említett feladatra az érdekelteket a honvédelmi törvény alapján rendelte ki, a szolgálat megtagadása az 1939. évi II. t.-c. (honvédelmi törv.) 184. §-ba utköző kihágásnak minősül. Az említett szakasz ugyanis kimondja, hogy kihágást követ el és 2 hónapig terjedhető elzárással büntetendő az a honvédelmi munkakötelezettség alatt álló személy, aki a kötelezettségen alapuló igénybevételi felhívásnak (kirendelésnek) nem engedelmeskedik, feltéve, hogy mulasztását alapos okkal ki nem menti. A törvény 87. §-a szerint honvédelmi munkakötelezettség alatt állónak kell tekinteni mindenkit, aki életének 14. évét már betöltötte és 70. életévét túl nem haladta. Egyébként utalunk mai számunkban közölt „K. Sz. B. I. örm., Zsámbok” jelű gés üzenetünkre.

Törekvés gyümölcsöt hoz. Mozgófénykép-üzem létesítésére és üzemeltetésére az engedélyt a B. M. úrtól kell kérnie. Új engedélyt általában csak olyan községekre adnak, ahol mozgóképszínházat még nem helyeztek üzembe. A kölcson ügyében forduljon a Nemzeti Önállósítási Alaphoz (Budapest, V., Klotildó-utca 10/c.).

Pontos ÓHÁT, arany, ariszt ÉKSZERT
Állandókérgyakrak bialommal vásárolhatunk

GYENGE ISTVÁN

szaképpozott órák és ókszorozásmél,
• Szabványos órák, • I. M. Kb., Csendőrség raktárák.

NAGYVÁRAD, Iltól-út 10.

K. Sz. B. I. örm., Zsámbok. 1. A kis- és nagyközségeket soros éjjeli örök alkalmazására az 1936. évi X. t.-c. 11. §-a és a törvény végrehajtási utasításának, a 180.000/1936. B. M. sz. rendeletnek (ez az ú. n. tűzrendészeti rendelet) 145. §-a kötelezi. A rendelet részletesen szabályozza az éjjeli örök jogviszonyát, felelősségrevonásukat és bírságolásukat. Megtalálja a községében a Budapesti Közlöny vagy a Belügyi Közlöny 1936. évfolyamában. 2. A lapot új címére irányítottuk.

Díszérem, 25.888. Leghelyesebb, ha kihallgatásán kéri. Lehet, hogy tévedésből maradt ki az igényjogosultak közül.

P. I. ny. csendőr, Tura. A november 15-iki lapot pótoltuk. A december 15-iki-ig eddig bizonyára megkapta. A lexikon rendelése beérkezett, sorrendben azt is küldjük hamarosan. Olvassa el ezzel kapcsolatban a december 15-iki számunkban közölteket. Jó kívánságát köszönjük, mi is minden jót kívánunk.

Többeknek. Mint december 15-iki számunkban közölteket, a Csendőr-lexikon küldése folyamatban van, hamarosan mindenki megkapja. Addig is türelmet kérünk.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

B. L., Letenye. Könnyen és ügyesen versel, a vége azonban már dőcög. Írja le ezt a szép történetet és küldje úgy be.

A. I. Deménd, E. M. Tábori p. B. 545., K. I., A. I. Budaletény, B. I. Csíkszentkirály. Kezdetleges, gyenge versek.

T. I., Galánta. Jól fogalmaz, keressen fel máskor is. A most választott tárgy nem alkalmas arra, hogy a lapban kitergessük, de teljesen igaz van abban, hogy csendőrnek olyan meggondolatlanul nem szabad beszélnie sem vonatban, sem másutt, ahol idegen hallhatja. Helyesen járt el, hogy figyelmeztette az illetőt, ezt minden feljebbvalónak meg kell tennie!

Dr. Cz. I., Keszthely. Az eddigiekhez hasonlóan jó és kedves történet. Sajnáljuk, hogy tartalma miatt nem való a lapunkba.

Főhadnagy. Nem tudjuk használni.

Kohinor. Jó gépe van. Igyekezzen éles és világosabb képeket csinálni. Egyiket esetleg közölhetjük. Beküldött munkájára közeljövőben válaszolunk.

R. B. örm., Tata. Derék legények, gratulálunk. Az alkalom azonban nem elég ahhoz, hogy a felvételt közöljük. Kívételosen visszajuttatjuk.

S. I. csö., Debrecen. Egyik-másik érdekes és közlésre alkalmas lenne, de az a kár, hogy úgyszólván valamennyi képe homályos. Igyekezzen valamivel közelebről és éleesebb képeket készíteni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Györy Aladár igazgató.

BERECZKY ZOLTÁN

egyenruha és úri szabósága,

KOLOZSVÁR, Wesselényi Miklós-u. 29.

**Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési
cikkek szállítója:**

VITÉZEK

**Termelő-, Beszerző- és Értékesítő
SZÖVETKEZETE**

papírosztálya

Budapest, XII., Bernáth Géza-utca 14. szám

(A csendőrlaktanya közelében.)

